

รายงานประจำปี

2565

ได้เนได้ ปุ่กปุ่ก ปุ่กตณ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือ สมเด็จพระนางเจ้า
ทรงก่อดั้ง มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2515 โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ 100,000 บาท
เพื่อแก้ปัญหา "เจ็บ จน ไม่รู้" ของประชาชน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เป็นนายกิตติมศักดิ์ เมื่อปี 2539 จนถึงปัจจุบัน
พระองค์ยังคงทรงงานสืบทอดพระราชปณิธานของสมเด็จพระย่าอย่างต่อเนื่อง
เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนและสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่
เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

สารจากประธานกรรมการ

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517 ความว่า “...หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศ และของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากเลวได้ในที่สุด...” แม้พระองค์จะพระราชทานไว้เมื่อ 49 ปีที่แล้ว แต่เป็นสัจธรรมที่สะท้อนสถานการณ์ปัญหาในปัจจุบันเป็นอย่างดี โดยเฉพาะปัญหาสิ่งแวดล้อม

การยกระดับคุณภาพชีวิตและส่งเสริมการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะขับเคลื่อนสังคมให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับหลักการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ที่ยึดคนและบริบททางภูมิสังคมเป็นศูนย์กลางมาตลอด 50 ปีของการดำเนินงาน

หนึ่งในกิจกรรมที่สะท้อนการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล คือ การจัดการไม่ให้มีขยะสู่บ่อฝังกลบ ณ โครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน)

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอมะป้าหลวง จังหวัดเชียงราย ซึ่งดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายไปตั้งแต่เดือนตุลาคมปี 2561 สำหรับปี 2565 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ต่อยอดความสำเร็จไปอีก 3 พื้นที่ รวมลดปริมาณขยะสู่บ่อฝังกลบได้ 327.63 ตัน ได้แก่ อุทยานศิลปวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง อำเภอมะป้าหลวง จังหวัดเชียงราย และโครงการร้อยใจรักษ์อำเภอมะป้าหลวง จังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงหมู่บ้านในพื้นที่ออยตุงรวม 11 หมู่บ้าน โดยเฉพาะหมู่บ้านห้วยน้ำขุ่น หมู่ 17 ที่สมาชิกในหมู่บ้านร่วมแรงร่วมใจจัดการขยะตามกติกาหมู่บ้าน จนได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 โครงการชุมชนปลอดขยะระดับประเทศ ประเภทชุมชนขนาดใหญ่ จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

นอกจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จะริเริ่มโครงการข้างต้นเพื่อเป็นต้นแบบให้หน่วยงานและชุมชนต่างๆ นำไปขยายผลต่อแล้ว ยังมีบทบาทเป็นที่ปรึกษา และแหล่งศึกษาดูงานให้กับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชนจำนวนมากอีกด้วย

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่าแนวทางการพัฒนาความเป็นอยู่ของชุมชน ควบคู่กับการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ โดยไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม เป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดที่จะสร้างความยั่งยืนให้ประเทศและโลกใบนี้

ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ

ประธานคณะกรรมการ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

สารจากเลขาธิการ

ปี 2565 เป็นปีที่สำคัญยิ่งอีกปีหนึ่งของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เนื่องจากการดำเนินงานของมูลนิธิฯ ได้ก้าวขึ้นสู่ปีที่ 50

ตลอด 50 ปีที่ผ่านมา มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้สั่งสมประสบการณ์และองค์ความรู้ในการ “ปลูกป่า ปลูกคน” ตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี องค์อุปราชราชินีแห่งประเทศไทย มุ่งมั่นที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของคนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ไปพร้อมกับการรักษาป่าและสภาวะแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งทั้งสองเรื่องเป็นหัวใจของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ในระยะข้างหน้า สังคมไทยและสังคมโลกจะต้องเผชิญกับความท้าทายอีกมากจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมที่ถ่างขึ้น ตลอดจนโรคอุบัติใหม่ แนวคิดเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืนจะต้องได้รับการขับเคลื่อนอย่างจริงจังในทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม ลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับวิถีชีวิตของคนรุ่นต่อไป และเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างเท่าทัน

ตลอดปี 2565 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้เร่งปรับรูปแบบการดำเนินงานภายในหลายด้าน เพื่อให้องค์กรเข้มแข็ง

มีประสิทธิภาพ และมีภูมิคุ้มกันที่ดี รวมทั้งดำเนินโครงการใหม่ๆ ที่จะเป็นกลไกสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน อาทิ โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าชุมชน การให้คำปรึกษาด้านความยั่งยืนแก่ภาคธุรกิจ การพัฒนาพืชมูลค่าสูงประเภทใหม่เพื่อเพิ่มอาชีพทางเลือกให้แก่คนในพื้นที่ห่างไกล ตลอดจนการพัฒนาแอปพลิเคชันใหม่เพื่อต่อยอดธุรกิจเพื่อสังคมของมูลนิธิฯ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มุ่งมั่นที่จะใช้ประสบการณ์และองค์ความรู้ที่สั่งสมมาตลอด 50 ปี ทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ “ปลูกป่า ปลูกคน” เพื่อสร้างประโยชน์ในวงกว้างต่อไป

นายวิรัตน์ สันติประภพ

เลขาธิการ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

คณะกรรมการ และคณะที่ปรึกษา มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

คณะกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

1. ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ
ประธานกรรมการ
ประธานกรรมการสรรหา	5. คุณหญิงพวงร้อย ดิศกุล ณ อยู่ธยา
กรรมการ	10. ดร. กุลภัทรา สิริธม
กรรมการ
ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ
2. นายวิโรฒ สันติประภพ
กรรมการและเลขาธิการ
ประธานกรรมการบริหาร	6. หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล
กรรมการ	11. นายพิพัฒพงศ์ อิศรเสนา ณ อยู่ธยา
กรรมการและเหรัญญิก
3. นายบรรยง พงษ์พานิช
กรรมการ
ประธานคณะกรรมการธรรมาภิบาล	7. นายจิทัศ ศรสงคราม
กรรมการ	12. นางสาวบุรณี รัชไชยบุญ
กรรมการ
4. นางสาวภาวนา เนียมลอย
กรรมการและเลขานุการ	8. นายฐานันท์ สิริวัฒนภักดี
กรรมการ	
	9. นายมนูญ สรรค์คุณากร
กรรมการ
ประธานกรรมการพิจารณาคำตอบแทน	

คณะที่ปรึกษามูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

- นายอภิลาศ ใสถนันท
- นายฤกษ์ ศยามานนท์
- นายสุเมธ ตันติเวชกุล
- พลเอกเป้ง มาลากุล ณ อยู่ธยา
- นายนคร พงศ์น้อย
- นายอเล็กซานโดร คาลวานี
- นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์
- นางปัทมา เพชรเรียง

คณะที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหาร

- นายอภิชน จันทรเสน
- นายอภิราม จันทรเสน

วิสัยทัศน์

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
มุ่งพัฒนาชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม
ตามหลักการทรงงานของสมเด็จพระย่า
เพื่อสร้างความสุข ความยั่งยืน และความมั่นคง

พันธกิจ

ผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนทางเศรษฐกิจ
สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ด้วยการปฏิบัติการพัฒนา
การบูรณาการความร่วมมือ การให้คำปรึกษา การฝึกอบรม
และส่งเสริมให้การพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง
เป็นแนวทางพัฒนากระแสหลักของประเทศไทย

เส้นทาง แม่ฟ้าหลวง

2515

2516

2517

2528

2530

2531

2515

- สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงก่อตั้ง “มูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทย ในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี”

2516

- เปิดร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาชาวไทยภูเขา แห่งแรกที่จังหวัดเชียงใหม่

2517

- จัดโครงการอบรมเยาวชนชาวไทยภูเขาในถิ่นห่างไกล ให้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาศึกษาในโรงเรียนที่จังหวัดเชียงราย และเรียนรู้การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และสร้างผู้นำชุมชนจากการพักอาศัยร่วมกัน ณ ไร่แม่ฟ้าหลวง ตำบลรอบเวียง อำเภอเมืองเชียงราย

2528

- มูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทยฯ เปลี่ยนชื่อเป็น “มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี”

2530

- สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพื้นที่บริเวณหน่วยอนุรักษ์ต้นน้ำ 31 ดอยตุง เพื่อสร้างที่ประทับและพื้นที่ทรงงาน โดยมีพระราชดำริว่า “ฉันจะปลูกป่าบนดอยตุง” จึงเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และพระตำหนักดอยตุง

2531

- รัฐบาลเริ่มโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ 9,900 ไร่ เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เจริญพระชนมายุครบ 90 พรรษา

2532

2533

2535

2536

2532

- ก่อตั้งบริษัท นวัตกรรม จำกัด เพื่อปลูกป่าเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ เนื่องในวโรกาสสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเจริญพระชนมายุครบ 90 พรรษา โดยมีผู้ถือหุ้น 6 บริษัท ได้แก่ สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ บริษัท มิตรชัยแอนด์คัมปนี (ไทยแลนด์) จำกัด ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารเอเซีย จำกัด (มหาชน) บริษัท เอื้อชูเกียรติ จำกัด และธนาคารซูมิโตโม มิตรชัย แบงกิ้ง คอร์ปอเรชั่น โดยผู้ถือหุ้นไม่รับเงินต้นคืน และให้นำกำไรไปใช้ในการพัฒนาสังคมและชุมชนต่อไป จึงเป็นการดำเนินงานธุรกิจเพื่อสังคมเต็มรูปแบบแห่งแรกของประเทศไทย

2533

- ก่อตั้ง “ศูนย์ส่งเสริมอาชีพหัตถกรรมเพื่อฝึกอบรมการทอผ้าและเย็บผ้า” ปัจจุบันใช้ชื่อว่า “ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ” โดยเปิดร้านจำหน่ายสินค้าแห่งแรกที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ ปัจจุบันคือร้าน “ดอยตุงไลฟ์สไตล์”

2535

- สร้าง “สวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง (ดอยช้างมูบ)” เพื่อรวบรวมและอนุรักษ์พันธุ์ไม้หายาก อาทิ กุหลาบพันปี กล้วยไม้พื้นเมือง และสร้างงานให้ชุมชนในพื้นที่แนวตะเข็บชายแดนไทย-เมียนมา ซึ่งเคยเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติด
- ก่อตั้งศูนย์บำบัดยาเสพติดที่บ้านผาหมี เพื่อให้ผู้ติดยาประมาณ 500 คน กลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สุจริตและมั่นคง

2536

- พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินมายัง สวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง (ดอยช้างมูบ) โดยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรได้พระราชทานชื่อจุดชมวิวยอดสูงสุดของเทือกเขานางนอนว่า “สิริแลเมืงมมา”

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

This product contributes to the achievement of the Sustainable Development Goals by addressing and reducing illicit drug production. Communities and families that once depended on opium to make a living can now earn secure legitimate incomes by making these products. UNODC and the Doi Tung Development Project administered by the Mae Fah Luang Foundation have been partners for many years, together promoting and supporting sustainable alternative development in the Golden Triangle and other parts of the world.

2537

2538

2539

2541

2543

2545

2537

- สร้างโรงคั่วกาแฟและโรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย เพื่อต่อยอดการปลูกป่าเศรษฐกิจให้ยั่งยืน

2538

- เปิดร้านค้าเฟื้องดอยตุงแห่งแรกที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ จังหวัดเชียงราย

2539

- หลังจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีสวรรคต พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระมหากรุณาธิคุณรับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นนายกิตติมศักดิ์จนถึงปัจจุบัน

2541

- เริ่มการพัฒนาการศึกษาที่โรงเรียนบ้านข่าแห่งพัฒนาในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ โดยใช้การเรียนการสอนแบบทฤษฎีสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism)

2543

- องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ยกย่องสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีให้เป็น “บุคคลสำคัญของโลก”
- โครงการพัฒนาดอยตุงฯ มีรายได้เลี้ยงตนเองจากการทำธุรกิจเพื่อสังคมภายใต้แบรนด์ดอยตุง ที่ประกอบด้วย 5 หน่วยธุรกิจ ได้แก่ หัตถกรรม อาหารแปรรูป เกษตร คาเฟ่ และท่องเที่ยว

2545

- เริ่มโครงการ “ดอยตุง 2” (2545-2547) ที่หมู่บ้านห้อยป่า รัฐฉาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เป็นโครงการแรกของโครงการขยายผลต่างประเทศ
- สำนักงานยาเสพติดแห่งสหประชาชาติและอาชญากรรม (UNODC) มอบป้ายติดสินค้าที่มีตราสัญลักษณ์ UNODC และข้อความรับรองว่า “รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์นี้มีส่วนสนับสนุนให้โลกปลอดจากยาเสพติด”
- หม่อมราชวงศ์คึกคัก ดิศกุล เลขาธิการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ (ตำแหน่งในขณะนั้น) ได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกคณะกรรมการอำนวยการ สำนักงานยาเสพติดแห่งสหประชาชาติและอาชญากรรม (UNODC) ในการประเมินการพัฒนาทางเลือก (UNODC Steering Committee on Thematic Evaluation on Alternative Development)

2546

2548

2549

2551

2546

- นำการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori) มาใช้ ที่โรงเรียนบ้านเขาแหงพัฒนา ในพื้นที่โครงการพัฒนา ดอยตุงฯ สำหรับการศึกษาช่วงปฐมวัย เพื่อพัฒนาให้เด็ก เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เตรียมความพร้อมพื้นฐาน และ ปลุกฝังอุปนิสัยการเรียนรู้
- ร่วมมือกับมูลนิธิ Japan International Friendship and Welfare Foundation (JIFF) ตั้งศูนย์ฝึกอบรมทางการแพทย์ เพื่อพัฒนาทักษะให้บุคลากรแพทย์ พร้อมสนับสนุนด้าน อุปกรณ์ทางการแพทย์แก่ประเทศสมาชิกอนุภาครุ่ม แม่โขง 4 ประเทศ ได้แก่ ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย

2548

- พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (ขณะทรงดำรง พระอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร) ทรงเป็นประธานในพิธีเปิด “หอผืน อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ”
- ร่วมกับมูลนิธิสยามกัมมาจล ดำเนินโครงการปลูกป่าถาวร เฉลิมพระเกียรติ (ปลูกป่าแก่งจัน) ที่บ้านปางมะหัน ตำบล เทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยใช้ หลักการปลูกป่าแบบปลูกเสริม

2549

- เริ่มโครงการ “ดอยตุง 3” (2549-2555) ที่จังหวัดบัลคห์ สาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน
- เริ่มโครงการ “ดอยตุง 4” (2549-2553) ที่จังหวัดอาเจห์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย
- ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนาขยายพื้นที่ปลูกป่าถาวร เฉลิมพระเกียรติไปยังบ้านปุนะ ตำบลเทอดไทย อำเภอ แม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยใช้หลักการปลูกป่า แบบไม่ปลูก
- กาแฟดอยตุงได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

2551

- ผลักดันให้แนวทางการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิต ที่ยั่งยืนของประเทศไทยอยู่ในมติของคณะมนตรีเศรษฐกิจ และสังคมแห่งสหประชาชาติที่ 2008/16

2552

2554

2555

2556

2552

- หม่อมราชวงศ์คึกคัก ดิศกุล เลขาธิการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ (ตำแหน่งในขณะนั้น) ได้รับเลือกจาก Schwab Foundation for Social Entrepreneurship ให้เป็นหนึ่งในผู้ประกอบการเพื่อสังคมดีเด่นสำหรับภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประจำปี 2552
- ร่วมกับมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เริ่มโครงการบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดน่าน ตามแนวพระราชดำริ (2552-2556) ครอบคลุม 21 หมู่บ้าน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอท่าวังผา อำเภอสองแคว และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

2554

- เริ่มโครงการ “คอยตุง 5” (2554-2560) ที่อำเภอเยนันของภาคเมกวย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
- เริ่ม “โครงการกล้า...ดี”: พื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้ประสบภัยอย่างยั่งยืน” ในพื้นที่ 13 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา นครปฐม นครนายก ปทุมธานี และนนทบุรี เพื่อฟื้นฟูอาชีพให้เกษตรกรหลังน้ำลดจากเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในภาคกลางของประเทศ

2555

- เริ่มโครงการ “คอยตุง 6” (2555-2560) ที่จังหวัดท่าขี้เหล็กและจังหวัดเมืองสาต รัฐฉาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
- สหประชาชาติสหประชาชาติรับ “แนวปฏิบัติสากลว่าด้วยการพัฒนาทางเลือก” ซึ่งเริ่มต้นจากการประชุม ICAD ที่โครงการพัฒนาคอยตุงฯ ในปี 2554 เป็นแนวทางการดำเนินโครงการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาและตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

2556

- เริ่ม “โครงการปลูกป่า สร้างคน บนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำบรรเทาอุทกภัย จังหวัดน่าน” (2556-2560) ครอบคลุมพื้นที่ 250,000 ไร่ เพื่อต่อยอดการ “ปลูกคน” ที่เริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่ปี 2552
- ดำเนินโครงการของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (The United Nations High Commissioner for Refugees: UNHCR) ในการสำรวจข้อมูลผู้พลัดถิ่นในพื้นที่พิภพชิงช้าควา 9 แห่งตลอดแนวชายแดนไทย-เมียนมา ครอบคลุมผู้พลัดถิ่น 130,000 คน เพื่อให้ทราบข้อมูลประชากรปัจจุบันและความต้องการในการดำรงชีวิตในอนาคต

2557

2557

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับรางวัลนิกเคีย เอเชีย (Nikkei Asia) จากหนังสือพิมพ์และสำนักข่าวนิกเคียของประเทศไทยป็นฐานของศักยภาพของเอเชียด้านการพัฒนาชุมชนและวัฒนธรรม

2558

- สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีรับสั่งในการประชุมคณะกรรมการ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ เข้าไปผลักดันและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนในอำเภอแม่ฟ้าหลวง ซึ่งเป็นพื้นที่ข้างเคียงโครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ
- ร่วมกับมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ จัดทำโครงการซ่อมแซมปรับปรุง เสริมฝาย อ่างเก็บน้ำและการส่งน้ำด้วยระบบท่อในจังหวัดน่าน โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ อบรมให้ความรู้และดูแลการซ่อมแซมฝาย 663 ตัว ครอบคลุมพื้นที่การเกษตร 100,000 ไร่ กระจายอยู่ในแต่ละอำเภอในจังหวัดน่าน สร้างรายได้ให้เกษตรกรเพิ่มขึ้น 600 ล้านบาทต่อปี

2558

- กาแฟดอยตุงได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) จากสหภาพยุโรป

2559

- ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่ไม่ใช่ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ให้แก่โรงเรียนในตำบลเทอดไทย ตำบลแม่สลองนอก ตำบลแม่สลองใน และตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยมีเป้าหมาย 26 โรงเรียน ระหว่างปี 2560-2564
- เริ่มดำเนินการขยายการพัฒนาและจัดการระบบน้ำในอำเภอแม่ฟ้าหลวง
- ร่วมมือกับรัฐบาลเยอรมันและหน่วยงานด้านการพัฒนาเยอรมัน (GIZ) ภายใต้โครงการ “Global Partnership on Drug Policies and Development” (GPDPD) เพื่อให้คำปรึกษาแก่ประเทศที่ประสบปัญหาการปลูกพืชเสพติดและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2560

2561

2562

2560

- เริ่มโครงการความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและมูลนิธิ ประกอบด้วย มูลนิธิ 4 มูลนิธิ ได้แก่ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ มูลนิธิรากแก้ว และมูลนิธิมั่นพัฒนา ภาคเอกชน 10 บริษัท ได้แก่ บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) บริษัท เทสโก้ โลตัส จำกัด บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ประชารัฐ รักสามัคคี (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท ปูนซีเมนต์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และบริษัท ยูนิลีเวอร์ ไทยเทรดดิ้ง จำกัด เพื่อบูรณาการการทำงานในพื้นที่จริง และผลักดันให้เกิดการทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ “ศาสตร์พระราชา” และ “ตำราแม่ฟ้าหลวง”

2561

- สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เสด็จพระราชดำเนินไปทรงตรวจเยี่ยมการดำเนินงานโครงการร้อยใจรักษ์

- หลังจากเริ่มดำเนินโครงการเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2560 ในพื้นที่ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
- โครงการพัฒนาโดยดูฯ ประสบความสำเร็จด้านการบริหารจัดการขยะในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดูฯ สามารถลดปริมาณขยะที่ไปสู่บ่อฝังกลบได้เป็นศูนย์ (Zero Waste to Landfill)

2562

- ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดขยายแผนภาคเหนือแบบเบ็ดเสร็จ (พ.ศ. 2562-2565) ร่วมกับศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม นำไปสู่การขับเคลื่อนแผนอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ
- ร่วมกับสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมาเปิด “ฝายน้ำเหมย” ณ เมืองลิน จังหวัดท่าขี้เหล็ก แก้ปัญหาน้ำท่วมและน้ำแล้ง
- ร่วมกับหน่วยทันตกรรมพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ จังหวัดยะลา และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยะลา จัดโครงการคลินิกทันตกรรมเคลื่อนที่เฉลิมพระเกียรติฯ ประจำปี 2562

- รักษาและให้ความรู้เรื่องสุขภาพปากและฟันแก่ประชาชนในพื้นที่ฟรี ณ อำเภอบ้านนิงस्ता จังหวัดยะลา นับเป็นการจัดโครงการฯ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้เป็นครั้งที่ 2 โดยได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ เป็นอย่างดี
- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือ GISTDA ในงาน "Thailand Space Week 2019" เพื่อนำเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนและติดตามผลการพัฒนาโครงการพัฒนาต่างๆ ของมูลนิธิฯ
 - ดอยตุงได้รับการประกาศให้เป็น 1 ใน 10 สุดยอดแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของไทย โดยกระทรวงวัฒนธรรม
 - ร่วมจัดสัมมนาวิชาการในหัวข้อ "การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับเด็กที่ไม่ใช่ภาษาไทยเป็นภาษาแม่" ขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการและทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยในเด็กประถมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากประสบการณ์จริงของครูผู้ปฏิบัติหน้าที่จากโรงเรียนต้นแบบในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ และโรงเรียนขยายผลการพัฒนารวมทั้งสิ้น 39 โรงเรียน

- ผลิตภัณฑ์แฟชั่นของแบรนด์ดอยตุง คอลเลกชัน "Autumn/Winter 2018-2019" ร่วมแสดงในงานดีไอโน้ระดับโลก Milan Design Week 2019 ณ กรุงมิลาน สาธารณรัฐอิตาลี เพื่อเผยแพร่การพัฒนาหัวข้อ "ผ้าทอมือไทยร่วมสมัย" สะท้อนวิถีหัตถกรรมชุมชนดอยตุง ด้วยการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสร้างความยั่งยืนให้กับสังคม จนเป็นที่ยอมรับในวงการแฟชั่นระดับโลก
- ผลิตภัณฑ์แฟชั่นของแบรนด์ดอยตุงที่ได้รับรางวัล DEmark Award Winner 2019 แสดงในงาน "Thai Textile: A Touch of Thai" ภายใต้ "โครงการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ" เส้นทางประเทศญี่ปุ่น จัดโดยกระทรวงวัฒนธรรม ร่วมกับหน่วยงานรัฐและเอกชน
- กาแฟดอยตุงได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) จากราชอาณาจักรกัมพูชา

2563

2563

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ รับประกาศนียบัตรในฐานะองค์กรที่มีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas) ในภาพรวมของประเทศ ภายในงาน “ร้อยดวงใจ ร่วมใจลดโลกร้อน” จัดโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) โดยพิจารณาจากกิจกรรมคาร์บอนฟุตพริ้นต์ขององค์กรประจำปี 2561 และกิจกรรมชดเชยคาร์บอนเครดิตเป็นศูนย์ในงานเปิดร้านค้าปลอดภาษี สาขาราชพฤกษ์แลนด์ ยูเอเอ็น ประเทศไทย และในงานสี่ล้อแห่งดอยตุง ครั้งที่ 6
- ได้รับรางวัล Prime Minister's Export Award 2020 สาขา Best Design หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ รับมอบรางวัลจาก พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี
- ได้รับรางวัล Design Excellence Award (DEmark) ประจำปี 2563 รวม 4 รางวัล จากโครงการรางวัลสินค้าไทยที่มีการออกแบบดี โดยสำนักส่งเสริมวัฒนธรรมและสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการค้า กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
- โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ได้รับรางวัล G Green Production ระดับดีเยี่ยม จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2564

- ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ภาคเอกชน และประชาชน พัฒนากลไกการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน “คุณดูแลป่า เราดูแลคุณ” ในป่าชุมชน 16 แห่ง ใน 4 จังหวัด ได้แก่ พะเยา เชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน คาดมีปริมาณคาร์บอนเครดิตรวม 392,220 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ตลอดระยะเวลา 20 ปี

2564

- จัดทำโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER) ขึ้นทะเบียนป่าชุมชนภายใต้โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจ ในปี 2564 สำเร็จ 8 แห่ง คิดเป็นปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่คาดว่าจะลดหรือดูดซับได้ 5,500 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี

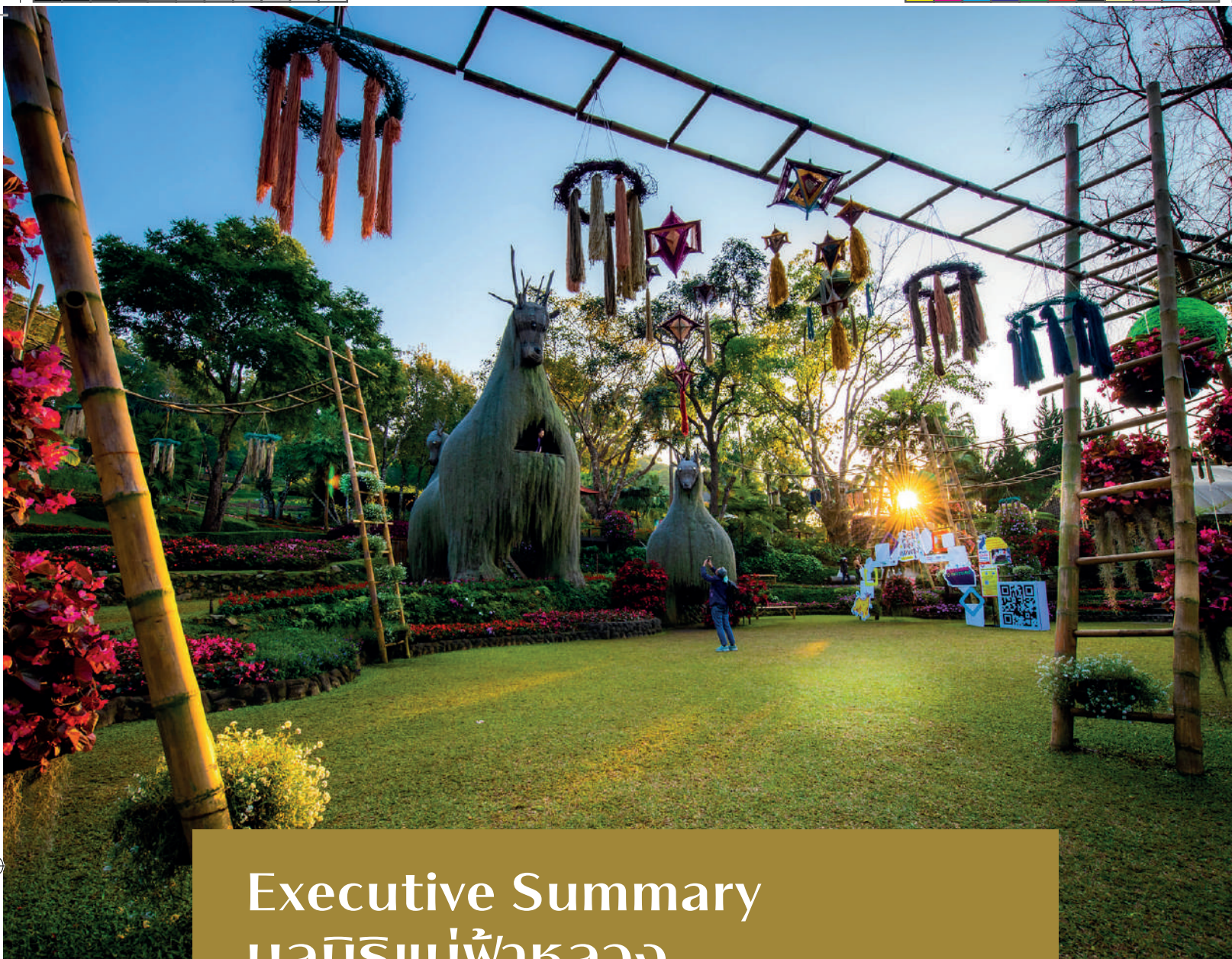
2565

- ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อร่วมวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีการเกษตรและป่าไม้ ในการลดก๊าซเรือนกระจกตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน กับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2565

- โครงการพัฒนาโดยตุงฯ ร่วมกับการบินไทย คิดค้น "Black Silk Blend" กาแฟพรีเมียมคุณภาพสูงพิเศษ ที่มีรสชาติเป็นเอกลักษณ์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมเสิร์ฟผู้โดยสารชั้นหนึ่งและชั้นธุรกิจที่เดินทางกับการบินไทยในเส้นทางยุโรป ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และเกาหลี
- ส่งมอบหมอกันแก๊สสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เพื่อจัดตั้งวิทยาลัยป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระหว่างประเทศ และเตรียมพัฒนาเป็นแหล่งวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง
- ขยายผลโครงการดูแลป่า เราดูแลคุณ ผนึกกำลังกับภาครัฐ เอกชน และประชาชน ผสานแนวคิดเรื่องคาร์บอนเครดิต การพัฒนาคุณภาพชีวิต การดูแลรักษาป่า และการรับมือกับภาวะโลกรวนไปยังป่าชุมชนอีกกว่า 30,000 ไร่ 33 ชุมชน ทั้งโครงการฯ ครอบคลุมพื้นที่ป่ากว่า 50,000 ไร่ มีผู้ได้รับประโยชน์เพิ่ม 49 ชุมชน
- ร่วมกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ดำเนิน "โครงการบ่มเพาะนวัตกรรมเยาวชนเพื่อคืนอากาศบริสุทธิ์ให้คนเชียงใหม่" (Youth Innovation Challenge to Tackle Air Pollution Issue) เปิดโอกาสให้เยาวชนอายุ 15-24 ปี ร่วมสร้างนวัตกรรม ช่วยแก้ปัญหาหมอกพิษทางอากาศในชุมชนของตนเอง
- โครงการพัฒนาโดยตุงฯ ร่วมส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทยผ่าน Soft Power ออกแบบและผลิตเข็มขัดแบบโลกขึ้นพิเศษ พร้อมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการส่งเสริมมวยไทยเพื่อการท่องเที่ยวกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสมาคมมวยไทย (WBC)
- ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ "โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน" ร่วมกับกรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ผลักดันกลไกนำป่าชุมชนและพื้นที่ป่าอื่น ๆ ขึ้นทะเบียน T-VER พร้อมเชื่อมภาครัฐ เอกชน และชุมชน ดูแลผืนป่าไทยให้อุดมสมบูรณ์ สร้างรายได้ให้ชุมชนจากการขายคาร์บอนเครดิต
- ได้รับรางวัล Design Excellence Award (DEmark) ประจำปี 2565 รวม 3 รางวัล จากโครงการรางวัลสินค้าไทยที่มีการออกแบบดี โดยสำนักส่งเสริมวัฒนธรรมและสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการค้า กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

Executive Summary

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

ปัจจุบัน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนรวม 7 โครงการ ประกอบด้วย

1. โครงการพัฒนาอ้อยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
2. โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกชาบ้าน และพืชบ้านอื่น ๆ
3. โครงการร้อยใจรักษ์
4. โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
5. โครงการแปรรูปผ้าเศรษฐกิจน่าน
6. โครงการพัฒนาทางเลือกเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนไทย-เมียนมา
7. อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง

โดยมีผลการดำเนินงานในมิติสำคัญ ได้แก่ เศรษฐกิจชุมชน สิ่งแวดล้อม และนวัตกรรม ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจชุมชน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มุ่งส่งเสริมอาชีพทางเลือกให้แก่ชุมชนในทุกพื้นที่ รายได้และหนี้สินรวมของประชาชนภายในพื้นที่โครงการ 4 แห่ง ได้แก่

พื้นที่	รายได้	หนี้สิน
โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	810,589,200 บาท	245,844,912 บาท
โครงการศึกษา และพัฒนาการปลูกชาบ้าน และพืชน้ำบันอื่น ๆ	107,457,803 บาท	13,709,797 บาท
โครงการร้อยใจรักษ์	212,207,105 บาท	32,615,419 บาท
โครงการพัฒนาทางเลือก เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน ไทย-เมียนมา (*สำรวจกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 545 ครัวเรือน)	29,582,055 บาท	6,426,095 บาท

รายได้รวม
1,159.84 ล้านบาท

หนี้สินรวม
298.6 ล้านบาท

ด้านสภาพแวดล้อม

ในปี 2565 มุลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ตั้งเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม 2 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นแรก คือ การเป็นองค์กรที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์ในอนาคต โดยเข้าร่วมโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (T-VER) นับแต่ปี 2560 เป็นต้นมา และขุดเขยปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วยคาร์บอนเครดิตจากผืนป่าอนุรักษ์ในโครงการพัฒนาออยตุงฯ และพื้นที่ป่าในพื้นที่โครงการพัฒนาต่างๆ ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

ประเด็นที่สอง คือ การเป็นองค์กรที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด จึงดำเนินงานผ่านหลักการ “ใช้น้อย-ปล่อยน้อย” กล่าวคือ ใช้พลังงานสิ้นเปลืองและปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมน้อยกว่าเดิม ส่งผลให้สัดส่วนความเข้มข้นของพลังงานที่ใช้ต่อรายได้ลดลง 36% และสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้น 45% ขณะเดียวกัน ก็ยังรณรงค์การคัดแยกขยะ และ 5 ส. (สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย) อย่างต่อเนื่องเพื่อให้พนักงานทุกระดับมีส่วนร่วมลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทั้งนี้ ในส่วนพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ สามารถบริหารจัดการขยะไม่ให้ไปสู่บ่อฝังกลบเพิ่มขึ้นถึง 127.55% เมื่อเทียบกับปี 2564 และนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ได้ 19.6 ตัน หรือนำกลับมาใช้ได้ 4,751 ลูกบาศก์เมตร โดยมาตรการต่างๆ ด้านสิ่งแวดล้อมช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานคิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจประมาณ 1.88 ล้านบาท

โครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	
สิ่งแวดล้อม	- จัดการขยะไม่ให้ไปสู่บ่อฝังกลบ 446.38 ตัน เพิ่มขึ้น 127.55% - ปริมาณน้ำที่นำกลับมาใช้ใหม่ 4,751 ลบ.ม. ลดลง 54.73% - ระบบการตรวจสอบติดตามและประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม - ในกระบวนการผลิตได้รับรองมาตรฐาน ISO 14001: 2015 - พื้นที่การผลิต 4 แห่งในโครงการพัฒนาออยตุงฯ ได้ใบรับรองอุตสาหกรรมสีเขียว ระดับ 3 จากกระทรวงอุตสาหกรรม
ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	- กึ่งองค์กรปล่อยก๊าซเรือนกระจก 9,271.73 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า* ในจำนวนดังกล่าว โครงการพัฒนาออยตุงฯ ปล่อยก๊าซเรือนกระจก 835.14 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า - งานสีเขียวแห่งออยตุงครั้งที่ 8 ปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์ - กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกคิดเป็น 202.09 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ลดลง 25.65%
ขยายผล	หมู่บ้านห้วยน้ำขุ่น ในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 ในการประกวดแข่งขันหมู่บ้านปลอดขยะระดับประเทศ
มูลค่าทางเศรษฐกิจ	การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานคิดเป็นมูลค่ารวม 1,888,045.9 บาท ลดลง 16.87% โดยใช้พลังงานทดแทนจากโซลาร์เซลล์ ปิemanความร้อน พลังงานชีวมวล และถ่านแบริคคาเดเมีย หรือนำกลับมาหมักเวียนใช้ใหม่ และจากการคัดแยกขยะ

*ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของทั้งองค์กรที่เพิ่มขึ้น มาจากวิธีการคำนวณแบบใหม่ของหน่วยตรวจสอบและหน่วยงานรับรองการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ได้รับการรับรองจากภาครัฐ

ด้านนวัตกรรม

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มุ่งเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เดินหน้าควบคู่กับงานสิ่งแวดล้อม ผ่านนวัตกรรมทางความคิดเพื่อบรรเทาปัญหาภาวะโลกรวน ได้ต่อยอดความชำนาญการด้านการ “ปลูกป่า ปลูกคน” โดยมุ่งพัฒนา “โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ให้การรักษาป่ากลายเป็นอาชีพใหม่ที่ยั่งยืนแก่ชุมชน และผลิตคาร์บอนเครดิตให้ประเทศไทย

ปีนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ช่วยให้ชุมชนขึ้นทะเบียนป่าชุมชนภายใต้โครงการ T-VER โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าฯ ระยะแรก สำเร็จเพิ่มขึ้นอีก 7 แห่ง ในพื้นที่ป่าชุมชน 7,875 ไร่ คิดเป็นปริมาณคาร์บอนเครดิตที่จะได้รับเพิ่มขึ้นราว 2,298 ตัน หากรวมกับการดำเนินงานระยะแรกในปี 2564 ซึ่งเป็นปีแรกของโครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าฯ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ช่วยให้ชุมชนขึ้นทะเบียนป่าชุมชนภายใต้โครงการ T-VER สำเร็จแล้ว 15 แห่ง ในพื้นที่ป่าชุมชนรวม 18,436 ไร่ คิดเป็นปริมาณคาร์บอนเครดิตที่จะได้รับราว 7,798 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี

ปัจจุบันโครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าฯ ได้เข้าสู่ระยะที่ 2 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ลงพื้นที่ป่าชุมชนสามารถวางแผนตัวอย่างในโครงการ T-VER สำเร็จ 215 แปลง ในจำนวนนี้มีป่าชุมชน 23 แห่ง ใน 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ กำแพงเพชร และอุทัยธานี มีพื้นที่ป่าชุมชนเข้าเกณฑ์กำลังรอขึ้นทะเบียน T-VER ภายในปี 2566 รวม 19,539 ไร่ คิดเป็นปริมาณคาร์บอนเครดิตที่จะได้รับราว 9,611 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับกรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รวมถึงองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) หรือ อบก. ภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามเจตนารมณ์ที่ตั้งเป้าไว้ในปี 2564 เพื่อผลักดันกลไกนำป่าชุมชนและพื้นที่ป่าอื่นๆ ขึ้นทะเบียนโครงการ T-VER พร้อมเชื่อมภาครัฐ เอกชน และชุมชนดูแลผืนป่าไทยให้อุดมสมบูรณ์ สร้างรายได้ให้ชุมชนจากการขายคาร์บอนเครดิต ความร่วมมือในครั้งนี้จะช่วยส่งเสริมให้ป่ากว่า 1,000,000 ไร่ในการดูแลของทั้ง 3 กรมเป็นแหล่งดูดซับก๊าซเรือนกระจก ส่งผลให้กว่า 1,100 ชุมชนได้รับประโยชน์ รวมปริมาณคาร์บอนเครดิต 300,000-500,000 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี

ในปีเดียวกัน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้จัดตั้งหน่วยงานรับรองก๊าซเรือนกระจกซึ่งผ่านมาตรฐาน ISO 14065:2018 จากกระทรวงอุตสาหกรรม พร้อมให้บริการตรวจสอบความใช้ได้และทวนสอบโครงการ T-VER ในระดับโครงการของผู้ประกอบการกิจการอีกด้วย

ในแง่ของธุรกิจเพื่อสังคม แบรินด์ดอยตุงคว้า 3 รางวัล “DEmark 2022” สินค้าไทยที่มีการออกแบบดี ประจำปี 2565 จากแนวคิดการออกแบบที่ลดใช้ทรัพยากรใหม่ รวมถึงการนำเศษวัสดุเหลือใช้มาอัปไซเคิลเป็นผลิตภัณฑ์ชิ้นใหม่ ถือเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และไม่สิ้นเปลืองพลังงานหรือเพิ่มต้นทุนในการรีไซเคิล

โครงการต้นแบบ

โครงการต้นแบบ

โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2531 - ปัจจุบัน

พื้นที่โครงการ
91,779 ไร่ (ตามการขออนุญาตใช้
กับกรมป่าไม้) ครอบคลุม
29 หมู่บ้าน บนเทือกเขานางนอน
อำเภอแม่ฟ้าหลวง และอำเภอแม่สาย
จังหวัดเชียงราย

ผู้รับประโยชน์
1,712 ครัวเรือน
ประชากร 11,493 คน

ความเป็นมา

เป็นโครงการต้นแบบการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน ภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ก่อตั้งเมื่อปี 2531 โดยสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จากพระราชปณิธาน “ฉันจะปลูกป่าบน ดอยตุง” เพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิต พร้อมฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ใน อดีตดอยตุงอยู่ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ แหล่งค้ายาเสพติดอันดับหนึ่งของโลกในขณะนั้น

เมื่อเริ่มดำเนินโครงการพบว่า ป่าถูกบุกรุกทำลายกลายเป็นภูเขา หัวโล้น ชุมชนมีสภาพความเป็นอยู่ยากจนแร้นแค้น ไม่มีสาธารณูปโภค ขันพื้นฐาน ขาดโอกาสทางการศึกษาและประชากรส่วนใหญ่เป็นคน ไร้สัญชาติ อีกทั้งยังมีกองกำลังควบคุมพื้นที่ ส่งผลให้ชาวบ้านต้องหา ทางรอดด้วยการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เช่น ทำไร่หมุนเวียน ปลูกฝิ่น ค้ายาเสพติด และค้ำมนุษย์

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงเล็งเห็นว่ารากเหง้าของ ปัญหาเหล่านี้ คือ “ความยากจน และ การขาดโอกาส” จึงแก้ไขปัญหา

พื้นฐานอย่างรอบด้าน ทั้ง “ความเจ็บป่วย ความยากจน และความไม่รู้” โดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจที่สมดุลกับ ความมั่นคงทางสังคม และความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ด้วยการพัฒนา สาธารณูปโภคพื้นฐาน สร้างงานสร้างอาชีพที่หลากหลายและเหมาะสม กับภูมิสังคม พัฒนาทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพตลอดห่วงโซ่มูลค่า พื้นฟูธรรมชาติ และพัฒนาการศึกษาของเยาวชน โดยใช้ “ธุรกิจเพื่อสังคม” (Social Enterprise) ภายใต้แบรนด์ดอยตุง (DoiTung) เป็นกลไกในการ สร้างรายได้ที่มั่นคงในระยะยาวให้ชุมชน เน้นการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ต่อยอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยกระบวนการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งหน่วยธุรกิจออกเป็น 5 หน่วย ได้แก่ หัตถกรรม เกษตร อาหาร แปรรูป คาเฟ่ และการท่องเที่ยว

โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับในระดับ นานาชาติ และเป็นโครงการต้นแบบนำไปขยายผลการพัฒนาสู่ชุมชนอื่น ๆ ในหลายประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐอิสลาม อฟกานิสถาน และสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

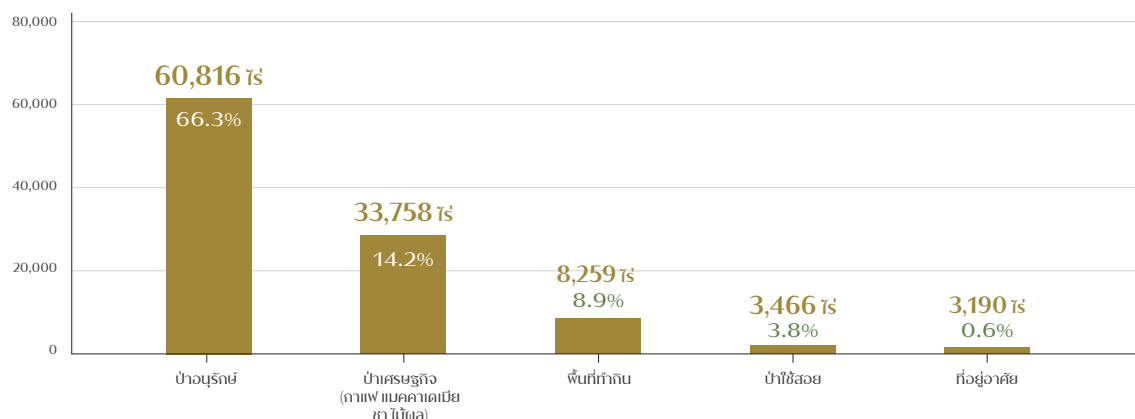
ปัญหาตั้งต้น

- 1 ร้อยละ 70 ของ ประชาชนในพื้นที่ ไม่มีสัญชาติ
- 2 ชาวหัวโล้นจาก การถางป่าและ ทำไร่หมุนเวียน
- 3 ไม่มีสาธารณูปโภค พื้นฐาน ชาวบ้าน ยากจน รายได้ต่อคน ต่อปีอยู่ที่ 3,772 บาท
- 4 กองกำลัง ติดอาวุธในพื้นที่
- 5 มีการปลูก ค่า และเลี้ยงสัตว์ผิด รวมไปถึง การค้ามนุษย์

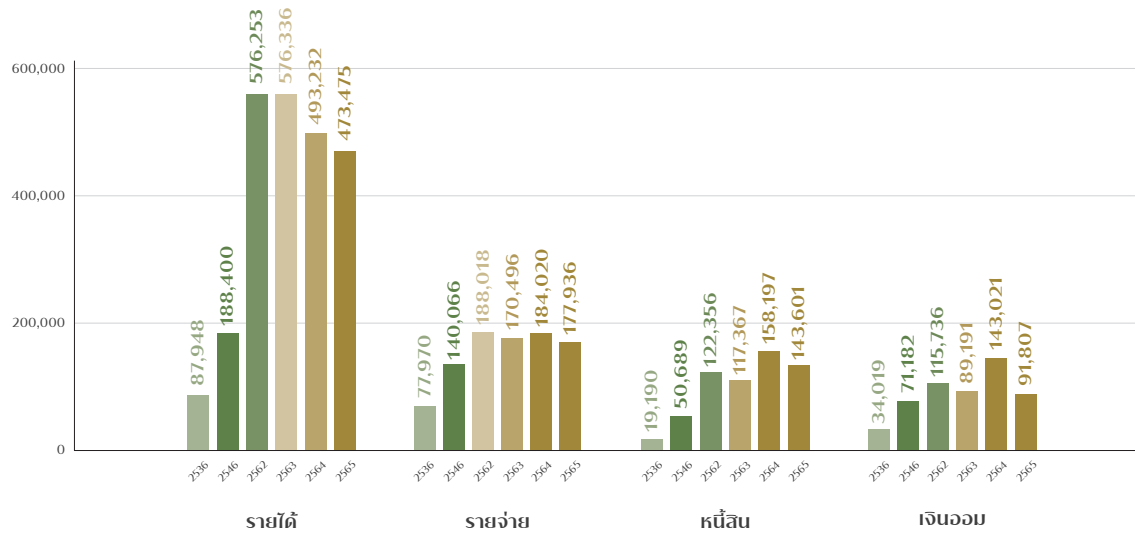
ผลจากการพัฒนา: ชาวบ้านได้อะไร?

สิ่งแวดล้อม: การใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการ

พื้นที่ทั้งหมด
91,779 ไร่

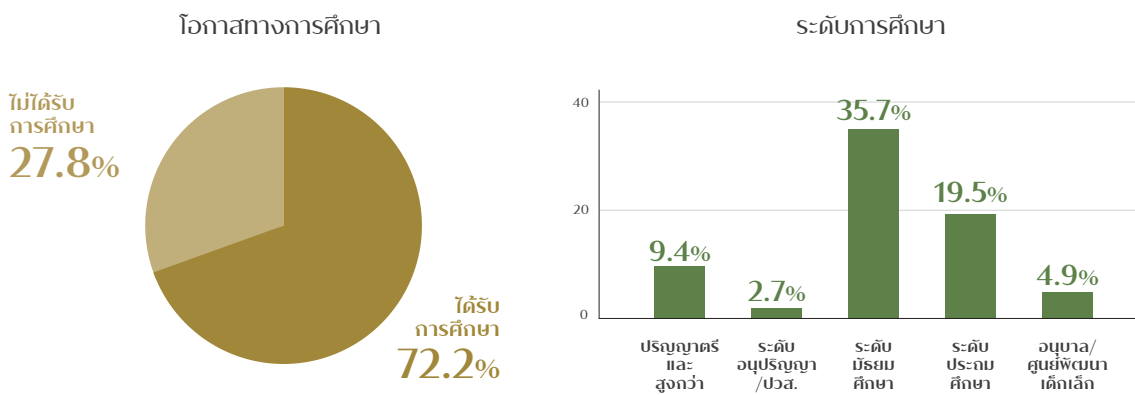

เศรษฐกิจ: เปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออม ต่อครัวเรือน (บาท/ครัวเรือน/ปี)

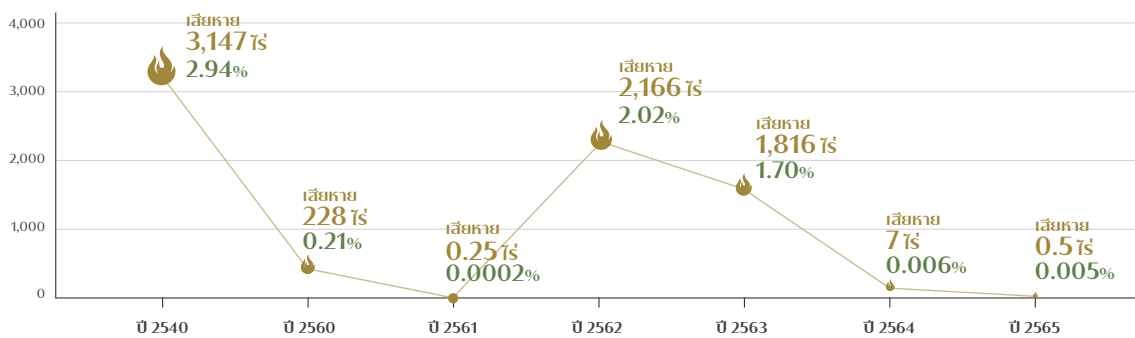

จากปีฐานตั้งต้นที่ชาวบ้านยากจนมีรายได้ 3,772 บาท/คน/ปี โครงการพัฒนาโดยผู้สูง สามารถแก้ปัญหาดังกล่าว สร้างรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 93,505 บาท/คน/ปีในปี 2565 หรือ 473,475 บาท/ครัวเรือน/ปี

สังคม: โอกาสทางการศึกษาของคนในชุมชน

เปรียบเทียบการเกิดไฟฟ้า

การดำเนินงานในปี 2565

1

แบรนด์ดอยตุง

การออกแบบเพื่อความยั่งยืน

แบรนด์ดอยตุงคว้า 3 รางวัลระดับประเทศ DEmark Award 2022 ชูแนวคิดลดใช้ทรัพยากรใหม่

ผลงานสร้างสรรค์ของนักออกแบบแบรนด์ดอยตุง มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับ 3 รางวัลระดับประเทศ “DEmark” สินค้าไทยที่มีการออกแบบดี ประจำปี 2565 จัดโดยสำนักส่งเสริมนวัตกรรมและสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการค้า กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ได้แก่

DRIP KIT: DOITUNG x THINKK Studio ชุดกาแฟดีริฟ ลดใช้ทรัพยากรใหม่ ใช้งานได้เอนกประสงค์

ความร่วมมือระหว่างแบรนด์ที่ผสมผสานเอกลักษณ์การออกแบบที่เรียบง่ายของ THINKK Studio เข้ากับการผลิตแบบหัตถอุตสาหกรรมจากทักษะฝีมือชุมชนดอยตุง ส่งผลให้ DRIP KIT : DOITUNG x THINKK Studio หรือ DIY (Drip it yourself) Coffee kit at home ได้รับรางวัล DEmark 2565 ในกลุ่มสินค้าไลฟ์สไตล์ เพราะตอบสนองการใช้งานได้ดี หยิบจับเทอุปกรณ์ได้สะดวก และส่วนประกอบใน Drip Kit ยังประยุกต์การใช้งานเป็นชุดเอนกประสงค์บนโต๊ะทำงาน สามารถวางนามบัตร อุปกรณ์สำนักงาน หรือจัดดอกไม้ขนาดเล็กลงในแจกันได้

'ATHLEISURE WEAR' ก้าวข้ามขีดจำกัดของเสื้อผ้า ด้วยนวัตกรรมแฟชั่นจากแบรนด์ดอยตุง

คอลเลกชันเครื่องแต่งกาย ATHLEISURE WEAR : Industrial Craft/ PET(1)Post PLASTIC BOTTLE จากแบรนด์ดอยตุง เป็นการผสมผสานระหว่าง ชุดกีฬา กับ ชุดทำงานไว้ด้วยกันในชุดเดียว กลายเป็นเสื้อผ้าที่ออกแบบมาเพื่อสวมใส่ได้ทั้งเวลาไปทำงานและออกกำลังกาย ตอบสนองรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มคนในปัจจุบัน และกำลังเป็นกระแสนิยมไปทั่วโลก ด้วยนวัตกรรมการออกแบบที่ล้ำหน้านี้ ทำให้ Athleisure Wear ได้รับรางวัล DEmark ประจำปี 2565 ในกลุ่มความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์แฟชั่นเครื่องแต่งกาย

นักออกแบบได้เลือกวัสดุหลายผ้าทอ ที่เป็นลายเอกลักษณ์ของดอยตุงตั้งแต่ต้น ผสานกับการใช้วัสดุรีไซเคิลที่เป็นระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน อย่างเส้นใยรีไซเคิลจากขวดพลาสติก (RE-PET) มาเป็นวัตถุดิบหลัก และผลิตด้วยการทอมือในรูปแบบของงานหัตถอุตสาหกรรม เสริมด้วยการแทรกเส้นใยไลครา (Lycra) เพื่อให้ผ้ายืดหยุ่นแนบกระชับร่างกาย

แฟชั่นจากเศษผ้าเหลือใช้ 'WASTE END: Vest'

อีกหนึ่งผลิตภัณฑ์จากดอยตุงที่ได้รับรางวัล DEmark ประจำปี 2565 ในกลุ่มความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์แฟชั่นเครื่องแต่งกาย คือ คอลเลกชัน WASTE END: Vest ที่นักออกแบบนำเอาเศษผ้าจากการตัดเย็บเสื้อผ้าในแต่ละปี มาออกแบบให้เป็นเสื้อผ้าตัวใหม่พร้อมใส่อีกครั้ง โดยผ่านกระบวนการผลิตแบบ Modular Pattern ผสานเข้ากับวิธีการเชื่อมผ้าด้วยมือ ภูมิปัญญา และทักษะดั้งเดิมของช่างฝีมือดอยตุง WASTE END: Vest จึงเป็นเสื้อผ้าประหยัดพลังงาน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ช่วยเพิ่มมูลค่าและประโยชน์ให้กับเศษผ้าอย่างสูงสุด ยังได้ลดขยะผ้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ และไม่ซ้ำกันในแต่ละตัว

แบรนด์ดอยตุงเน้นใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียน แม้ปัจจุบันจะมีเทคโนโลยีนำเศษผ้าจากเส้นใยธรรมชาติไปรีไซเคิลให้เป็นเส้นด้ายใหม่ แต่กระบวนการดังกล่าวมีต้นทุนสูงและสิ้นเปลืองพลังงาน นักออกแบบดอยตุงจึงมีแนวคิดออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประโยชน์จากเศษผ้าโดยตรง

ดอยตุงร่วมเทศกาล

Bangkok Design Week 2022

ดอยตุงจับมือเทศกาลงานออกแบบกรุงเทพ 2565 (Bangkok Design Week 2022) เนรมิตพื้นที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สำนักงานใหญ่ ถนนพระราม 4 ให้กลายเป็น 1 ใน 6 พื้นที่หลักรอบกรุงเทพฯ จัดนิทรรศการและจำหน่ายงานออกแบบเครื่องปั้นดินเผา ภายใต้แนวคิด “AGRITECTURE คิดสร้างดิน” โดยผลงานจาก 12 ศิลปิน นักออกแบบเซรามิก และสตูดิโอทางด้านการออกแบบชื่อดังอย่าง Whatta-dish, Prempracha's Collection, พิม สุทธิคำ, อ้อ-พรพรรณ สุทธิประภา, THINKK Studio, เบญจเมธา เซรามิก, Sumphat Gallery, Ken Yutdanai, Lamun Lamai craft studio, Daynin, Even more floral design studio และทีมดีไซน์เนอร์ดอยตุง ส่วนหนึ่งภายในงานเป็นการรังสรรค์ศิลปะงานปั้นและงานปั้นสุดพิเศษ ที่ใช้วัตถุดิบจากดอยตุงมาออกแบบและผลิตชิ้นงาน สะท้อนแนวคิดวัฒนธรรมพื้นถิ่นร่วมสมัย เมื่อวันที่ 5-13 กุมภาพันธ์ 2565

ดอยตุงร่วมกับการบินไทย เปิดตัว Black Silk Blend กาแฟพรีเมียมระดับพรีเมียม จากยอดดอยสู่บริการบนเที่ยวบิน

รังสรรค์สุนทรียะแห่งการจิบกาแฟคุณภาพจากยอดดอย พร้อมเสิร์ฟรสชาติแห่งความสุขให้ผู้โดยสารบนเครื่องบิน โครงการพัฒนาดอยตุงฯ (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับการบินไทย คิดค้น “Black Silk Blend” กาแฟพรีเมียมคุณภาพสำหรับสายการบินไทยโดยเฉพาะจากเมล็ดกาแฟที่ปลูกโดยเกษตรกรท้องถิ่น บนยอดเขาสูงกว่าระดับน้ำทะเล 1,200 เมตร ผ่านกรรมวิธีการคัดเลือกเมล็ดกาแฟอย่างพิถีพิถัน นำเข้าโรงคั่วของดอยตุงพร้อมคิดค้นสูตรพิเศษ จนได้รสชาติเป็นเอกลักษณ์ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เสิร์ฟให้ผู้โดยสารชั้นหนึ่งและชั้นธุรกิจของสายการบินไทยในเส้นทางยุโรป ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และเกาหลี

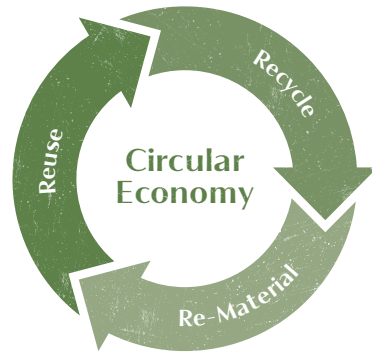

กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้พัฒนาระบบการตรวจสอบติดตามและประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมในกระบวนการผลิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและทำให้กระบวนการผลิตเป็นไปอย่างยั่งยืนอย่างแท้จริง ซึ่งระบบงานดังกล่าวได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 14001: 2015

ส่วนการผลิต ทั้ง 4 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ ห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ห้องบรรจุภัณฑ์การเกษตร และโรงงานแมคคาเดเมีย และน้ำดื่ม ได้รับใบรับรองอุตสาหกรรมสีเขียว ระดับ 3 จากกระทรวงอุตสาหกรรม

นอกจากนี้ ผลิตรภัณฑ์ภายใต้แบรนด์ดอยตุงยังคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน จึงมุ่งเน้นลดของเสียตลอดกระบวนการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยแนวคิด Circular Economy โดยสินค้าแบรนด์ดอยตุงที่ผลิตจากเศษวัสดุเหลือใช้ ได้รับการรับรองผลิตภัณฑ์รีไซเคิลเศรษฐกิจหมุนเวียน (Upcycle Circular Economy) จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ DoiTung Carpet SEA Whale Shark และบรรจุภัณฑ์กล่องกระดาษจากแก้วกาแฟ

ออกแบบ-ผลิตภัณฑ์

- นำวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิต เช่น เศษผ้า เศษเส้นด้าย ฯลฯ มาผลิตเป็นสินค้าใหม่ ช่วยลดก๊าซเรือนกระจกจากการนำขยะดังกล่าวทิ้งสู่บ่อฝังกลบได้ 0.11 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

โรงงานกระดาษสา

- ใช้เยื่อกระดาษลูกฟูก กระดาษจั่วบัง และเยื่อกระดาษสาแบบหยาบ มารีไซเคิลช่วยลดก๊าซเรือนกระจกจากการนำขยะดังกล่าวทิ้งสู่บ่อฝังกลบได้ 249 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

พลังงานทดแทน

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ใช้พลังงานทดแทนร้อยละ 9.41 ได้แก่ โซลาร์เซลล์ บั้มความร้อน พลังงานชีวมวล ลดภาระจากการเติมอากาศของระบบบำบัดน้ำเสีย คิดเป็นมูลค่า 1.7 ล้านบาท
- มีการคัดแยกขยะไม่ให้ไปสู่บ่อฝังกลบทั้งหมด 179,941 กิโลกรัม ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 196.92 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และยังสามารถนำขยะดังกล่าวมาใช้ประโยชน์และเพิ่มมูลค่า ด้วยการทำสารปรุงแต่งดินจากมูลไส้เดือน ส่งเผเป็นพลังงานไฟฟ้า และนำไปรีไซเคิล
- ใช้ถ่านจากเปลือกแมคคาเดเมียทั้งปี 17 ตัน หรือเฉลี่ยเดือนละ 1.42 ตัน คิดเป็นการประหยัดพลังงานจากการใช้แก๊สหุงต้มปีละ 160,015 บาทต่อปี หรือ 13,334 บาทต่อเดือน
- บำบัดน้ำเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ร้อยละ 2.09 ลดการใช้น้ำได้ประมาณ 4,751 ลูกบาศก์เมตร/ปี คิดเป็นเงิน 28,030.9 บาท และช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 2.57 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

แมคคาเดเมีย

- ลดความหนาของซองบรรจุภัณฑ์แมคคาเดเมียขนาด 50 กรัม และเปลี่ยนจากการติดสติ๊กเกอร์บนซองบรรจุภัณฑ์ เป็นการปริ้นต์สกรีนซองบรรจุภัณฑ์แทน

5ส.

กาเพ็ดอยตุง

- กาเพ็ดอยตุงทุกสาขาจัดทำมาตรฐาน 5 ส. เพื่อความเรียบร้อยของสถานที่ ความปลอดภัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การจัดการขยะ

- ศูนย์จัดการขยะสามารถจัดการขยะตามหลัก Circular Economy จำนวน 160.67 ตัน คิดเป็นร้อยละ 89 ของขยะทั้งหมด (ยกเว้นขยะอันตราย ขยะพลังงาน และขยะห้องน้ำ) สามารถช่วยลดค่าจัดการขยะได้ส่วนหนึ่ง
- จัดอบรมให้ความรู้การจัดการขยะให้กับพนักงานโครงการพัฒนาตุงฯ ชาวบ้าน และนักเรียน 14 ครั้ง รวม 288 คน
- ส่งหมู่บ้านเข้าประกวดแข่งขันหมู่บ้านปลอดขยะระดับประเทศ จำนวน 1 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านห้วยน้ำขุ่น หมู่ที่ 17 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2
- จัดซื้อเตาเผาขยะมูลฝอยต่ำ เครื่องล้างขยะ เครื่องสไลด์แห้งขยะ เครื่องอัดร้อนแผ่นวัสดุ เครื่องบดย่อยพลาสติก เครื่องบดเศษแก้ว เพื่อใช้จัดการขยะและเพิ่มมูลค่าขยะ ในศูนย์การจัดการขยะชุมชนแม่ฟ้าหลวงจำนวน 24 หมู่บ้าน
- หมู่บ้านที่สนใจด้านการจัดการขยะ 11 หมู่บ้านในพื้นที่ สามารถจัดการขยะไม่ให้ไปสู่บ่อฝังกลบได้จำนวน 88.75 ตัน

2 ธุรกิจเพื่อสังคม

การส่งเสริมผู้ประกอบการในชุมชน

การพัฒนาคุณภาพกาแฟ

ปี 2565 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยกระดับศักยภาพของเกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนา ดอยตุงฯ และโครงการพัฒนาอื่น ๆ ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้น การส่งเสริมปัจจัยการผลิตและผลิดกาแฟอย่างเหมาะสม ได้แก่ ปุ๋ย สารชีวภัณฑ์กำจัดแมลง ศัตรูพืชกาแฟ และจัดอบรมการจัดการโรคและแมลงในแปลงกาแฟให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ฤดูกาลเก็บเกี่ยวปี 2564/2565 (เดือนตุลาคม 2564 - เดือนมีนาคม 2565) สร้างรายได้แก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เป็นเงิน 4 ล้านบาท และใน พื้นที่จังหวัดน่าน

นอกจากนี้ ยังมีการขยายผลทดลองคัดเลือกและพัฒนาสายพันธุ์กาแฟ 2 สายพันธุ์ แก่เกษตรกร 2 คนในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ รวมพื้นที่ 6 ไร่ ได้ผลผลิต 500 กิโลกรัมเชอร์รี่ และเกษตรกร 98 คนในพื้นที่พัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จังหวัดน่าน รวมพื้นที่ 213 ไร่ ได้ผลผลิต 54 ตันเชอร์รี่ โดยมีเป้าหมายการผลิตปี 2565 จำนวน 289 ตันเชอร์รี่

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังมุ่งพัฒนาคุณภาพกาแฟดอยตุงให้มีศักยภาพในการแข่งขัน เพิ่มขึ้น และมีความแตกต่างด้านรสชาติ ซึ่งเป็นแนวทางที่ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 2 เพื่อต่อยอดให้เกษตรกรมีรายได้ที่สูงขึ้นในอนาคต พร้อมนำมาทดลองตลาดผ่านการประมูลสาร กาแฟพิเศษ ในงานประมูลกาแฟดอยตุงสายพันธุ์พิเศษ

ผู้นำด้านธุรกิจเพื่อสังคม

โครงการหมู่บ้าน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมมือกับบริษัท โบ.ลาน และสโลนส์ อาหารฝรั่ง จำกัด พัฒนาลิขสิทธิ์จากเนื้อหมูดำและวัตถุดิบในท้องถิ่น เพื่อสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้ชุมชน โดยได้จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากเนื้อหมูดำ ในช่องทางการขายที่หลากหลาย เช่น หน้าร้านและช่องทางออนไลน์ ของ บริษัท โบ.ลาน และ สโลนส์ อาหารฝรั่ง จำกัด งานจัดแสดงสินค้าแบรนด์ดอยตุง รวมถึงเครือข่ายท็อปส์ ซูเปอร์มาร์เก็ต และเซ็นทรัล ฟู้ด ฮอลล์ มีรายได้รวมทั้งสิ้น 527,845 บาท สร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านในพื้นที่โครงการพัฒนา ดอยตุงฯ 335,238 บาท

โครงการพืชมูลค่าสูง

โครงการพืชมูลค่าสูงจัดตั้งขึ้นเพื่อศึกษาพืชชนิดใหม่ที่มีศักยภาพทางการค้า สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและจำหน่ายในราคาสูงได้ ช่วยเพิ่มอัตราส่วนรายได้ต่อพื้นที่ให้ชาวบ้าน โดยใช้ทรัพยากรในการปลูกและจัดการผลผลิตเท่าเดิม ในปี 2565 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังคงให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัย “วานิลลา” ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหารจัดการแปลงรวมถึงการแปรรูปขั้นต้น โดยนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อม และการบันทึกผลการทดลอง เพื่อให้วิเคราะห์ผลได้ถูกต้องแม่นยำที่สุด แล้วถอดบทเรียน สรุปเป็นคู่มือการจัดการแปลงและผลผลิต สำหรับถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกในปี 2567

3 การสร้างผู้นำรุ่นใหม่

การศึกษาในห้องเรียน

การเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้จัดอบรมการใช้เครื่องมือประเมินการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีให้แก่ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล เครื่องมือประเมินการเรียนการสอนดังกล่าว ได้แก่ แบบประเมินพัฒนาการสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน (Developmental Environmental Rating Scale : DERS) และแบบประเมินตนเองของครู (Teacher Appraisal Instrument : TAI) รวมถึงจัดทำวิดีโอคู่มือการใช้แบบประเมิน DERS เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการใช้แบบประเมิน และฝึกฝนการสะท้อนผลการทำงานจากผลการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปพัฒนาตนเอง พัฒนาห้องเรียน และพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และการโยกย้ายผู้อำนวยการโรงเรียนและครูในพื้นที่ เป็นความท้าทายในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน แต่ภาพรวมของการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีกลับมีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น และอยู่ในระดับที่น่าพอใจ กล่าวคือ ได้ผลประเมิน DERS เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 70 เป็นร้อยละ 73 ผลการประเมินพบว่า ครูผู้สอนต้องพัฒนาการสังเกตและบันทึกการเรียนรู้นักเรียนเพิ่ม และต้องส่งเสริมให้นักเรียนใช้ภาษาไทยให้มากขึ้น ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning : PBL)

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ส่งเสริมการใช้กระบวนการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาสมรรถนะนักเรียนในด้านการสืบค้น การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การวางแผนในการทำงาน การทำงานเป็นทีม รวมถึงการแก้ปัญหาในการทำงาน ในปีการศึกษา 2565 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนด้วย PBL แต่เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การอบรมพัฒนาครู การนิเทศสังเกตการสอนในชั้นเรียน และการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้นักเรียนของกลุ่มโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ เป็นการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์

ในปีการศึกษา 2565 มีครูผู้สอนโยกย้าย สับเปลี่ยน และมารับตำแหน่งหน้าที่แทนเป็นจำนวนมาก วิทยากรผู้ชำนาญการจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และวิทยากรครูแกนนำจาก 8 โรงเรียน ในโครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ จึงจัดอบรมการจัดการเรียนรู้ด้วย PBL ให้แก่ครูบรรจุใหม่ เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2565 และยังจัดทำร่างคู่มือการจัดการเรียนรู้ด้วย PBL สำหรับครูบรรจุใหม่ โดยคณะครูแกนนำร่วมกับผู้บริหาร และคณะครูโรงเรียนในโครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ เพื่อให้ครูนำไปทดลองใช้ในโรงเรียนพร้อมรายงานผลการใช้คู่มือฯ เพื่อพัฒนาต่อไป

การพัฒนาภาษาไทยสำหรับเด็กที่ไม่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุ้งฯ และอำเภอแม่ฟ้าหลวง

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พัฒนาครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในเรื่องการสอนภาษาไทยในชั้นเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiated Instruction) เพิ่มเติม โดยเน้นการออกแบบภาระงานตามกลุ่มความสามารถของนักเรียน ได้แก่ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้และมีความสุขในการเรียน ทั้งนี้ ครูผู้สอนภาษาไทยที่บรรจุใหม่จำนวน 60 คนได้พัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐานในการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน (Task-based Learning: TBL) โดยการศึกษาด้วยตนเองจากคู่มือ “การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน” ควบคู่ไปกับการรับคำแนะนำจากครูแกนนำในแต่ละศูนย์ฯ และการนิเทศโดยฝึกปฏิบัติงานพร้อมกับทำงานจริง

ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (National Test: NT) ในปีการศึกษา 2565 พบว่า นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการพัฒนาด้วยกระบวนการ TBL มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านภาษาไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 จากปีการศึกษาก่อนหน้านี้ แสดงให้เห็นว่ากระบวนการ TBL สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการใช้ภาษาไทย ทั้งการอ่าน เขียน ฟัง และพูดได้ดีขึ้น

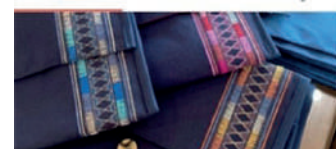
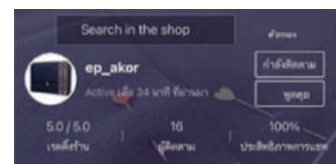
การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ตามแนวทางของสถาบันภาษาไทยสิรินธร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยนำร่องใน 18 โรงเรียน ตั้งแต่ปี 2563 ได้ขยายผลการดำเนินงานจนครบทั้ง 39 โรงเรียน ในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุ้งฯ โดยได้จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมลงในหลักสูตรสถานศึกษา มีโครงสร้างเวลาเรียน 40 ชั่วโมง ต่อปี ทั้งนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และสถาบันภาษาไทยสิรินธร ได้ร่วมกันพัฒนาครูผู้สอน ตามหลักสูตร “การสร้างบทเรียนเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย” เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเนื้อหา ข้อคำถาม ที่มีความยากง่ายให้เหมาะสมกับนักเรียนในพื้นที่ รวมถึงปรับปรุงแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน โดยเพิ่มข้อคำถามสำหรับวัดระดับทักษะการอ่านแบบมีวิจารณญาณของนักเรียน

การเสริมสร้างพัฒนาการงานพื้นฐานทักษะอาชีพ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินการพัฒนาทักษะอาชีพให้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา 3 โรงเรียน ในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุ้งฯ อย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 ได้รับทิศทางการเรียนการสอน จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย เป็นการให้ทักษะอาชีพเพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน นอกจากนี้ ยังได้พัฒนาเนื้อหาการเรียนรู้ในหลักสูตรโดยใช้งานเกษตรเป็นฐาน และบูรณาการเนื้อหาเชื่อมโยงไปยังอาชีพงานช่าง และงานอาหาร ด้วยกระบวนการเรียนการสอนแบบ PBL มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการเรียนการสอนตามกิจกรรมและความต้องการของโรงเรียน และร่วมมือกับศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ ฝึกอบรมบุคลากรผู้บริหาร และครูผู้สอนที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ความเข้าใจในการผลิตพืชผักปลอดภัย เรียนรู้ทักษะงานช่างที่ต้องใช้ในกิจกรรมการเกษตร และการแปรรูปอาหารที่เกิดจากผลิตผลทางการเกษตร ที่แต่ละโรงเรียนได้ให้นักเรียนดำเนินการ

การเรียนรู้นอกห้องเรียน

พื้นที่การเรียนรู้สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน (ศูนย์เด็กไผ่ดี)

ศูนย์เด็กไผ่ดี พื้นที่สำหรับบ่มเพาะพลเมืองดี เพื่อสานต่อคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ ได้จัดหลักสูตรอาชีพ และกิจกรรมสร้างสรรค์ยามว่าง ผ่านการเชื่อมโยงความสนใจและความชอบของผู้เรียนให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ดอยตุง เพื่อให้เยาวชนมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ไม่ไขว่คว้าไปกับสิ่งชั่วร้าย พร้อมทั้งฝึกทักษะความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง ศูนย์เด็กไผ่ดีได้ดำเนินหลักสูตรอาชีพตามภูมิสังคมและความสนใจของเยาวชนรวมทั้งสิ้น 8 หลักสูตร ได้แก่ นักจัดเลี้ยง นักประดิษฐ์ นักเกษตรกรน้อย นักสิ่งแวดล้อม นักหัตถกรรมดอยตุง นักค้าขายออนไลน์ นักทำขนม และนักตัดเย็บ รวมถึงจัดกิจกรรมชมรมจากความสนใจของเยาวชนในพื้นที่ จำนวน 8 ชมรม ได้แก่ ชมรมเต้น ชมรมดนตรี บานชื่น ชมรมมัคคุเทศก์ ชมรมไผ่ดีคาเฟ่ ชมรมคราฟต์ ชมรมฟุตบอล ชมรมแบดมินตัน และชมรม E-sport รวมสมาชิกชมรมทั้งหมด 91 คน ซึ่งทั้งหมดได้รับการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องตลอดปี และทดลองปฏิบัติงานจริงในงานสีลั่นแห่งดอยตุง รวมถึงเวทีประกวดและเวทีแสดงต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงราย

ปัจจุบันศูนย์เด็กไผ่ดีมีสมาชิกทั้งหมด 1,481 คน โดยสมาชิก 116 คน หรือร้อยละ 8 ใช้บริการ

ทุนการศึกษา

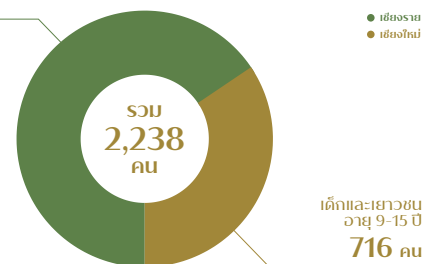
ปีการศึกษา 2565 นักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สำเร็จการศึกษา 17 คน และมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้คัดเลือกเยาวชนที่มีศักยภาพเพิ่มอีก 19 คน เพื่อเข้ารับทุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 8 คน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ 4 คน มหาวิทยาลัยพะเยา 4 คน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 2 คน และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 1 คน

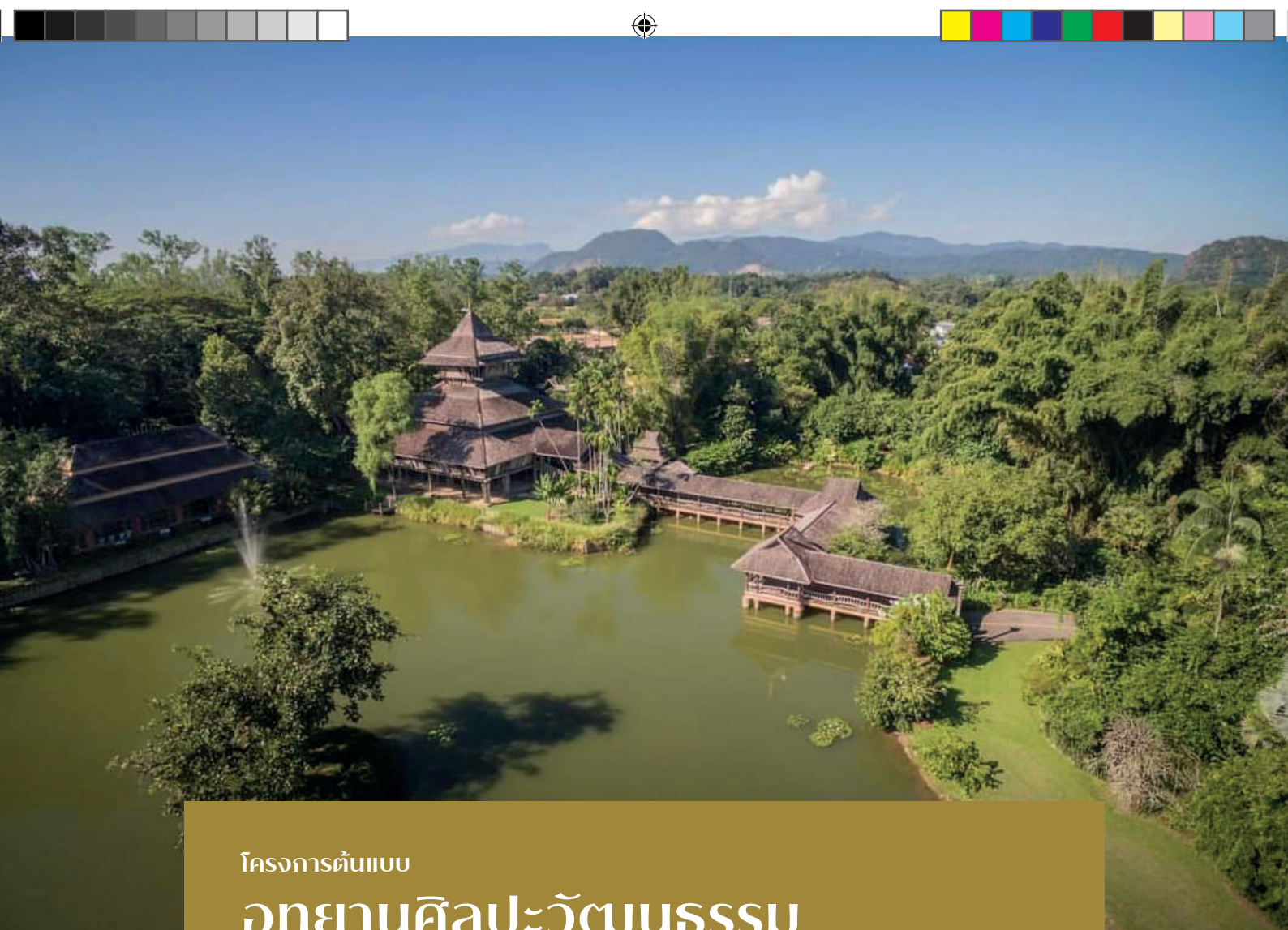
โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนเสริมสร้างเครือข่ายป้องกันยาเสพติด

โครงการฯ ได้จัดค่ายสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจต่อโทษและผลกระทบของยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 มีเด็กและเยาวชนเข้าร่วมโครงการจำนวน 2,238 คน แบ่งเป็นเด็กและเยาวชนอายุ 9-18 ปีในจังหวัดเชียงราย ผ่านการอบรมค่ายระยะสั้น 25 ค่าย จำนวน 1,522 คน เด็กและเยาวชนอายุ 9-15 ปีในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 716 คน

เด็กและเยาวชน
อายุ 9-18 ปี

1,522 คน

โครงการต้นแบบ

อุทยานศิลปวัฒนธรรม แม่ฟ้าหลวง

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2516 – ปัจจุบัน

พื้นที่โครงการ
313 หมู่ 7 บ้านป่าจั่ว ตำบลรอบเวียง
อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
พื้นที่ 150 ไร่

ผู้รับประโยชน์
เยาวชนที่ผ่านการอบรม 502 คน
นักท่องเที่ยวเข้าชมในปี 2564
รวม 4,091 คน

ความเป็นมา

อุทยานศิลปวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง หรือที่รู้จักกันในนาม ไร่แม่ฟ้าหลวง เดิมเป็นสำนักงานของมูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทย ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (ชื่อเดิมของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ) และเป็นสถานที่ “ปลูกคน” โดยเป็นที่พักอาศัยของเยาวชนชาวไทยภูเขาที่ได้รับพระราชทานทุนการศึกษา และมีโอกาสเข้ามาศึกษาในจังหวัดเชียงราย พร้อมเรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น ต่อมาได้พัฒนาเป็นศูนย์กลางด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนา รวบรวมความรู้และเก็บรักษางานพุทธศิลป์โบราณ ศิลปวัตถุจากไม้สัก โบราณวัตถุอายุกว่าศตวรรษ ตลอดจนสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น นอกจากนี้ ยังมีการจัดนิทรรศการหมุนเวียนของศิลปินสาขาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ภายในประกอบด้วยสถานที่สำคัญ ได้แก่ ลานพระบรมรูปสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หอค้าหลวง หอคำน้อย ศาลาแก้ว และหอแก้ว ท่ามกลางบรรยากาศสงบร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้พันธุ์ใหญ่และสระน้ำ นับเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของภาคเหนือ ทั้งยังเป็นสถานที่ต้อนรับอาคันตุกะระดับประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การดำเนินงานในปี 2565

พิธีถวายช่อดอกแม่ฟ้าหลวง

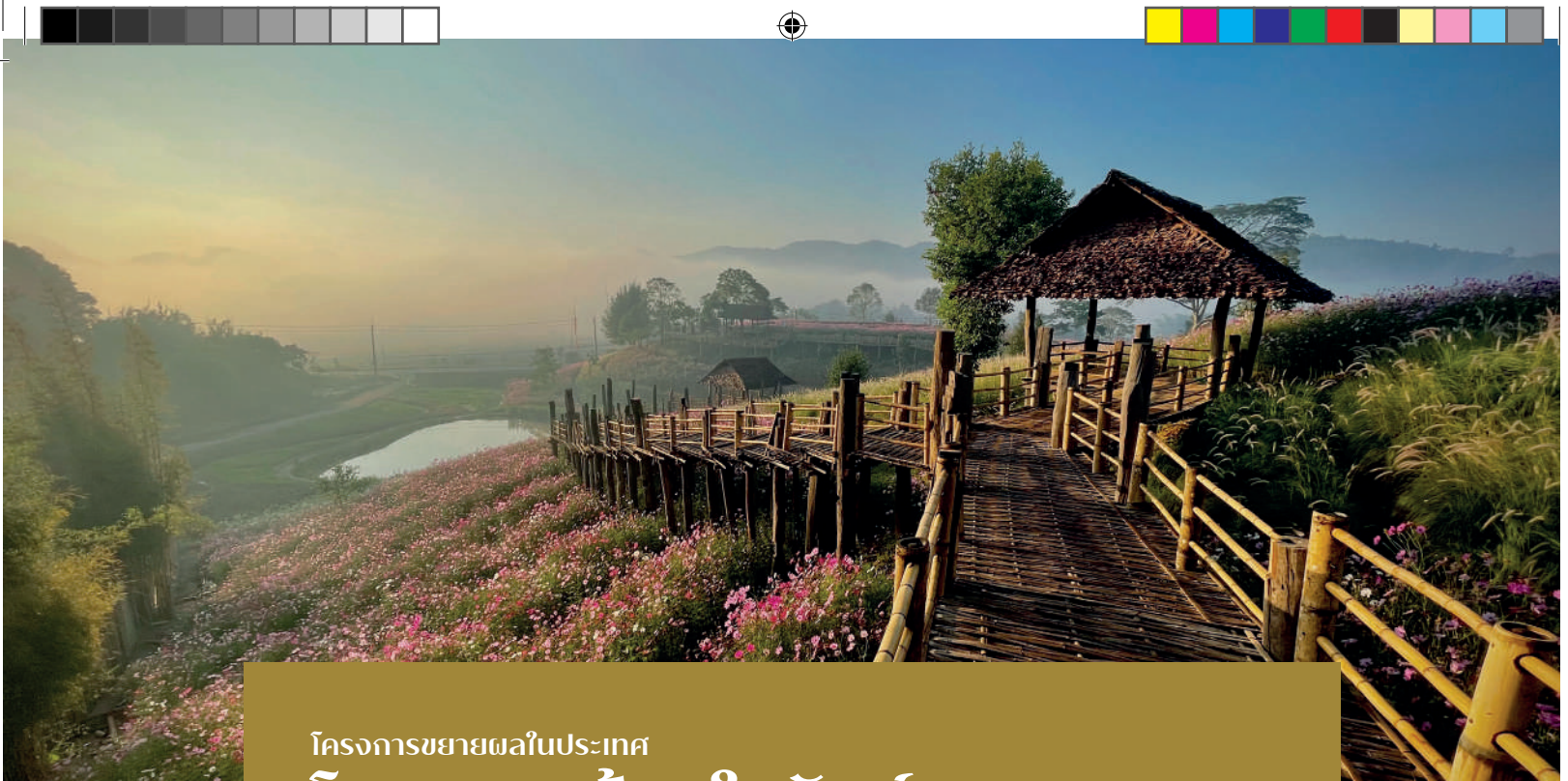
เมื่อวันอาทิตย์ที่ 18 กรกฎาคม 2565 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับจังหวัดเชียงรายจัด “พิธีถวายช่อดอกแม่ฟ้าหลวง” หรือ “ตานหาแม่ฟ้าหลวง” ในภาษาถิ่น เพื่อถวายสักการะและน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในวาระครบ 27 ปีแห่งการสวรรคตของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โดยมีหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และประชาชนร่วมถวายสักการะโดยจัดงานตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของภาครัฐอย่างเข้มงวด

งานนิทรรศการเครื่องจักสานชนเผ่า

อุทยานศิลปวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวงจัดนิทรรศการ “เครื่องจักสานชนเผ่า” เพื่อส่งเสริมให้ผู้สนใจเข้าชมงาน เกิดความรู้ความเข้าใจในงานหัตถกรรมชนเผ่า และร่วมสืบทอดงานศิลปะท้องถิ่นให้คงอยู่ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคม เศรษฐกิจ และความเจริญรุดหน้าของกระแสวัฒนธรรมตะวันตก โดยงานนิทรรศการฯ บอกเล่าความเป็นมาของงานหัตถกรรมที่กลุ่มชนเผ่าประดิษฐ์ไว้ใช้ในครัวเรือนมาแต่โบราณจวบจนปัจจุบัน และยังเป็นงานศิลปะที่สะท้อนวัฒนธรรมความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาของชนเผ่าต่าง ๆ

โครงการขยายผล ในประเทศ

โครงการขยายผลในประเทศ

โครงการร้อยใจรักษ์

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลา
ดำเนินโครงการ
2561-2572

พื้นที่โครงการ
ครอบคลุมพื้นที่
ลุ่มน้ำห้วยเมืองงาม
4 หมู่บ้านหลัก ได้แก่
บ้านเมืองงามเหนือ
บ้านเมืองงามใต้
บ้านห้วยสำน
บ้านห้วยเมืองงาม
และ 20 หมู่บ้านย่อย
ในตำบลท่าตอน
อำเภอแม่อาย
จังหวัดเชียงใหม่
รวมพื้นที่ 37,119 ไร่

ผู้รับประโยชน์
1,159 ครัวเรือน
ประชากร 4,709 คน

ความเป็นมา

โครงการร้อยใจรักษ์มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนมาตรการและนโยบายของรัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้วยการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ด้วยปัจจุบัน สถานการณ์ยาเสพติดได้แพร่ระบาดในพื้นที่เมืองในรูปแบบของการผลิต การจำหน่าย และลำเลียง โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือของไทย โครงการร้อยใจรักษ์จึงนำแนวทางการพัฒนาทางเลือกมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาเสพติดในบริบทสังคมเมือง และสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชุมชนเป้าหมายที่เคยมีรายได้ส่วนใหญ่จากกิจกรรมผิดกฎหมายต่าง ๆ ให้หันมาประกอบอาชีพสุจริตแทน

ลำดับขั้นของการพัฒนาทางเลือกเชิงพื้นที่ระยะยาว ที่นำมาประยุกต์ใช้ในโครงการฯ คือ “อยู่รอด พอเพียง ยั่งยืน” ครอบคลุมมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งยังเสริมสร้างศักยภาพให้คนในชุมชนด้านการเกษตร ปศุสัตว์ ขนประทุน หัตถกรรม การแปรรูปสร้างมูลค่าแก่ผลผลิต การท่องเที่ยว และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้คนในชุมชน ตลอดจนสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนต่อไปได้ด้วยตนเอง

การดำเนินงานในปี 2565

ในปี 2565 โครงการฯ ได้ดำเนินงานพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ทุกมิติร่วมกับชุมชนเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง โดยจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจที่เข้าถึงทุกภาคส่วน และพัฒนาศักยภาพคนในชุมชน ดำเนินการและติดตามการพัฒนาอาชีพการเกษตร เพื่อยกระดับคุณภาพและปริมาณของผลผลิต ส่งเสริมอาชีพปศุสัตว์ผ่านการสนับสนุนพันธุ์สัตว์ในรูปแบบกองทุนหมุนเวียน และดูแลสุขภาพสัตว์เพื่อลดความสูญเสียจากการตาย ยังมุ่งเน้นการพัฒนาอาชีพในด้านการแปรรูป พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ต่อยอดจากผลผลิตในพื้นที่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าการเกษตร โดยเฉพาะกลุ่มผลผลิตตกเกรด พร้อมทั้งพัฒนาพื้นที่โครงการฯ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัย รวมถึงส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกับชุมชน โดยเฉพาะพื้นที่ป่าที่มีศักยภาพในการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในระยะยาว ควบคู่กับการพัฒนาด้านการศึกษา สาธารณสุข และการตรวจติดตาม “อาสาค้าดี” หรือผู้ช่วยติดตามเสพติด เพื่อป้องกันการกลับไปเสพซ้ำ โดยมีผลการดำเนินงานตามมิติของการพัฒนา ดังนี้

การเกษตร

โครงการฯ ได้ศึกษาวิจัยพืชดั้งเดิมในพื้นที่และพืชใหม่ที่มีศักยภาพตามแนวทางเกษตรแม่นยำ และจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการเกษตรเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกร ได้แก่ การส่งเสริมการปลูกข้าวนาปีให้แก่เกษตรกร 54 คน พื้นที่รวม 381.75 ไร่ ปริมาณผลผลิตรวม 384,631 กิโลกรัม เฉลี่ยไร่ละ 1,007.55 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 3 การส่งเสริมการปลูกข้าวไร่ให้แก่เกษตรกร 38 คน พื้นที่รวม 141.75 ไร่ ปริมาณผลผลิตรวม 41,559.3 กิโลกรัม เฉลี่ยไร่ละ 293.19 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 0.4 รวมทั้งส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาและพืชระยะสั้นที่มีศักยภาพอื่น ๆ ได้แก่ พักทองญี่ปุ่น พักทองมินิ พักทองคางคก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เก๊กฮวย เสาวรส ข้าวโพดหวาน เคพกูสเบอร์รี่ และเห็ด ซึ่งสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรรวมทั้งสิ้น 16,607,771 บาท ควบคู่กับการสนับสนุนกล้าข้าวสาลีให้แก่เกษตรกร 39 คน พื้นที่รวม 156 ไร่ และสนับสนุนกล้าต้นดอกไม้กวาดให้เกษตรกร 50 คน พื้นที่ 100 ไร่ รวมทั้งตรวจติดตามแปลงพืชระยะยาวที่ได้สนับสนุนไปก่อนหน้านี้ โดยส่งมอบปุ๋ยและสารป้องกันโรคและแมลงให้ชาวบ้าน 512 คน นอกจากนี้ โครงการฯ ได้สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผักให้ชุมชน 1,045 คราวเรือน เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารในระดับครัวเรือน ซึ่งสามารถช่วยลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ทั้งสิ้น 3,569,880 บาท

ปศุสัตว์

โครงการฯ จัดกิจกรรมเด็กเลี้ยงไก่ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการดูแลรักษาสัตว์เลี้ยงในครัวเรือนเบื้องต้น โดยมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ที่ลดอัตราการตายของไก่ให้ไม่เกินร้อยละ 20 จำนวน 99 คน จากผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 100 คน พร้อมทั้งจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อสนับสนุนสุกร ไก่กระดุกดำ เป็ดเทศ และเปิดไข่ให้แก่ชาวบ้าน 341 คน รวมถึงสนับสนุนพันธุ์ปลาและกบนาให้แก่ชาวบ้าน 82 คน และสนับสนุนโคขุนให้แก่ชาวบ้าน 20 คน เพื่อเป็นต้นทุนทางอาชีพ ควบคู่กับการให้บริการด้านสุขภาพสัตว์โดยอาสาพัฒนาชุมชน (อสพ.) เป็นประจำทุกเดือน ซึ่งช่วยลดอัตราการตายของสัตว์ เทียบกับก่อนเริ่มโครงการ คิดเป็นมูลค่า 402,840 บาท นอกจากนี้ โครงการฯ ได้ผลิตอาหารสัตว์จากกล้วยและหญ้าเนเปียร์หมักจำหน่ายให้กับชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านเข้าถึงอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพในราคาประหยัด และส่งมอบแนวทางการผลิตอาหารสัตว์แบบลดต้นทุนให้ชาวบ้านนำไปดำเนินการเองต่อไป ทั้งนี้ กิจกรรมด้านปศุสัตว์ของโครงการฯ ช่วยลดค่าใช้จ่ายให้กับชาวบ้านรวม 640,279 บาท

หัตถกรรม

โครงการฯ จัดอบรมพัฒนาฝีมือสมาชิกกลุ่มหัตถกรรมสตรีห้วยสำนจำนวน 13 คน โดยในปี 2565 กลุ่มหัตถกรรมสตรีห้วยสำนได้พัฒนาสินค้าหัตถกรรมร้อยใจรักซ์ 10 แบบเพื่อเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ และสามารถผลิตสินค้าให้โครงการพัฒนาโดยฯ 30,030 ชิ้น และสินค้าหัตถกรรมชุมชนร้อยใจรักซ์ 7,716 ชิ้น สร้างรายได้ทั้งสิ้น 382,770 บาท

การท่องเที่ยว

โครงการฯ พัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพให้แก่ชาวบ้าน และเป็นช่องทางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยได้จัดงานประเพณีประจำปีและประชาสัมพันธ์โครงการเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาจับจ่ายใช้สอยในตลาดชุมชน สามารถสร้างรายได้รวม 4,101,831 บาท จำแนกเป็นรายได้จากโครงการ 2,254,918 บาท และรายได้จากร้านค้าชาวบ้าน 1,846,913 บาท รวมจำนวนนักท่องเที่ยว 29,887 คน ควบคู่กับการเปิดกาดหลวงร้อยใจรักซ์ เพื่อเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าชาวบ้านในรูปแบบตลาดนัดในวันอังคารและวันเสาร์ โดยมีผู้จับจ่ายใช้สอยสะสม 56,721 คน

นอกจากนี้ โครงการฯ ได้เปิดให้บริการสวนร้อยใจรักซ์ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2564-เดือนเมษายน 2565 สร้างรายได้รวม 1,824,826 บาท จำแนกเป็นรายได้จากการขายบัตรเข้าชมสวน 1,533,390 บาท และรายได้จากร้านค้าในสวนร้อยใจรักซ์ 291,436 บาท โดยมีนักท่องเที่ยวเข้าชมสวนสะสม 36,899 คน หรือเฉลี่ยวันละ 204 คน

การแปรรูปเพิ่มมูลค่า

โครงการฯ ได้ก่อสร้างโรงสีข้าวชุมชน และเริ่มเปิดดำเนินการเมื่อเดือนตุลาคม 2564 เพื่อเป็นศูนย์กลางการรับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกรในราคาที่เป็นธรรม สร้างความมั่นคงด้านอาหาร รวมทั้งสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรปลูกข้าวตามคำแนะนำของโครงการฯ อย่างเคร่งครัด เพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพดี ตรงตามข้อกำหนดของโครงการฯ โดยโครงการฯ สามารถรับซื้อข้าวเปลือกได้ทั้งสิ้น 274.35 ตัน ในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 11.3 บาท ซึ่งเป็นราคาที่สูงกว่าตลาดประมาณกิโลกรัมละ 2 บาท สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้แก่เกษตรกรรวม 250,000 บาท หรือเฉลี่ยคนละ 1,582 บาท นอกจากนั้น โครงการฯ ยังจัดจำหน่ายข้าวสารที่แปรรูปจากข้าวเปลือกให้แก่ชาวบ้านในราคาต่ำกว่าตลาด เฉลี่ยกิโลกรัมละ 2 บาท ช่วยลดรายจ่ายให้แก่ชาวบ้าน

รวม 82,000 บาท รวมทั้งจัดทำแผนจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนาโรงสีข้าวเป็นธุรกิจที่ชุมชนสามารถบริหารจัดการอย่างยั่งยืน และส่งเสริมให้ชาวบ้านมีรายได้เสริมจากเงินปันผลและกองทุนสวัสดิการเพื่อสมาชิก โดยปัจจุบันกองทุนสวัสดิการมีสมาชิก 177 คน

โครงการฯ ปรับปรุงและต่อเติมโรงงานแปรรูปแห่งใหม่ตามมาตรฐานอุตสาหกรรม โดยจัดซื้ออุปกรณ์สำหรับควบคุมคุณภาพการผลิต พร้อมทั้งขอใบอนุญาตเลขสารบบอาหารจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เพื่อผลิตน้ำดื่ม ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2565 โครงการฯ สามารถสร้างรายได้จากการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปรวม 271,196 บาท

การศึกษา

โครงการฯ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี ให้แก่ครูประจำศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนในพื้นที่โครงการฯ เพื่อเสริมสร้างทักษะของครูผู้สอน โดยเจ้าหน้าที่โครงการฯ ลงพื้นที่เพื่อประเมินและนิเทศติดตามการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ โครงการฯ ได้สร้างห้องน้ำสำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล โรงเรียนบ้านสุขฤทัย จำนวน 8 ห้อง และสนับสนุนหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนใน 3 โรงเรียน เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน

สาธารณสุข

โครงการฯ ติดตาม “อาสาทำดี” อย่างต่อเนื่อง โดยสามารถติดตามได้ 130 คน จากจำนวน 146 คน พบการกลับไปใช้ยาเสพติดจำนวน 32 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 25 และยังมีผู้ป่วยร้อยละ 77 ของอาสาทำดีที่อยู่ในพื้นที่มีงานทำ มีรายได้เฉลี่ยคนละ 53,895 บาทต่อปี นอกจากนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการ “หมู่บ้านปลอดยาเสพติด” ได้ร่วมกับโครงการร้อยใจรักษ์ ประเมินหมู่บ้านปลอดยาเสพติด 11 หมู่บ้าน โดยมีหมู่บ้านผ่านการประเมิน 9 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 82

นอกจากนี้ โครงการฯ ได้จัดตั้งตู้จำหน่ายน้ำดื่มสะอาด 5 จุด เพื่อให้ชาวบ้านมีน้ำสะอาดบริโภคในครัวเรือนและลดค่าใช้จ่าย โครงการฯ ยังสนับสนุนยาสีฟันประจำบ้านเพิ่มเติมให้แก่ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทั้ง 24 แห่ง เพื่อใช้ในงานสาธารณสุขมูลฐาน และสนับสนุนการปลูกพืชสมุนไพรเป็นยารักษาโรคในเบื้องต้นจำนวน 24 แปลงในพื้นที่ 19 หย่อมบ้าน รวมชาวบ้านผู้รับประโยชน์ 883 คน

การจัดการพื้นที่ป่าและการใช้ประโยชน์พื้นที่

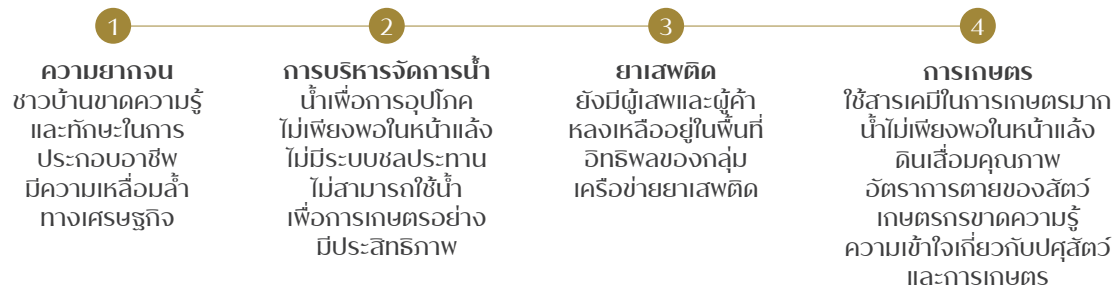
โครงการฯ สืบหาข้อมูลพร้อมวางหลักหมุดพื้นที่โครงการจำนวนสะสมทั้งสิ้น 1,739 แปลง และมีแผนออกหนังสือรับรองการเข้าอยู่อาศัยและทำกินในที่ดิน (นสร.) ให้ชาวบ้านในพื้นที่สามารถเข้าประโยชน์ในพื้นที่โครงการฯ เพื่อลดปัญหาและความกังวลของชุมชนในเรื่องสิทธิในที่ดินทำกิน โดยการออกหนังสือดังกล่าวจะทำให้หลังจากได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีและกองทัพบก นอกจากนี้ ยังวางแผนมาตรการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าในอนาคต และส่งเสริมการอยู่ร่วมระหว่างคนกับป่าอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ได้ส่งมอบเงินสนับสนุนกองทุนไม่มีไฟฟ้าให้แก่ชุมชนรวมทั้งสิ้น 212,220 บาท ซึ่งเป็นมูลค่าเดิมจำนวน เนื่องจากไม่พบการเกิดไฟฟ้าในพื้นที่

กิจกรรมอื่นๆ

มีการสำรวจข้อมูลประชากรประจำปี เพื่อประเมินความเปลี่ยนแปลงด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านเป้าหมาย 24 หมู่บ้าน พบว่ามีประชากรอาศัยจำนวน 4,709 คน ด้านเศรษฐกิจพบว่าชุมชนมีรายได้รวม 255.01 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 8 เนื่องจากผลกระทบของโรคโควิด-19 ในภูมิภาคแอฟริกาในสุกร (ASF) ส่งผลให้ชุมชนมีรายได้จากปศุสัตว์ลดลง และมีการนำสัตว์ไปบริโภคในครัวเรือนเพิ่มขึ้น โดยชุมชนมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 183,095 บาท ลดลงร้อยละ 3 จากปีก่อนหน้า ขณะที่ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนอยู่ที่ 200,528 บาท ลดลงร้อยละ 0.5 จากปีก่อนหน้า ครัวเรือนมีเงินออมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 76 เป็นร้อยละ 91 เฉลี่ยครัวเรือนละ 51,186 บาท แต่ยังมีหนี้สินคงค้างเฉลี่ย 28,141 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งลดลงร้อยละ 35 จากปีก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม ยังคงมีครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 487 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 42 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 จากปีก่อนหน้า ทั้งนี้ ประเด็นเร่งด่วนที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือ 3 อันดับแรก ได้แก่ การพัฒนาโครงการพื้นฐาน ความรู้ด้านการเกษตรและปศุสัตว์ การพัฒนาระบบน้ำ

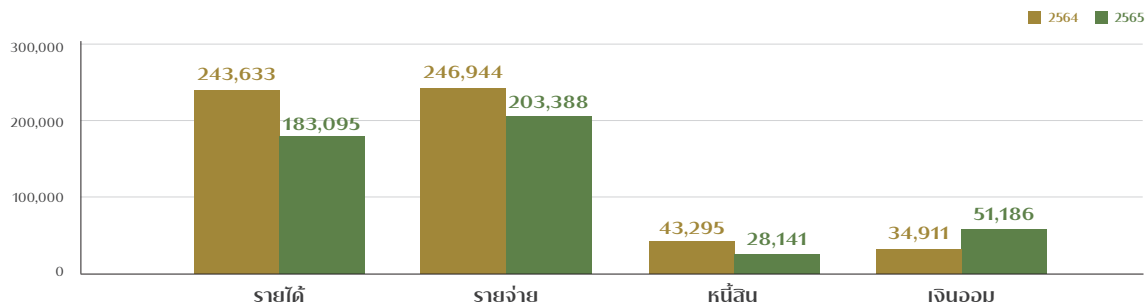

ปัญหาตั้งต้น

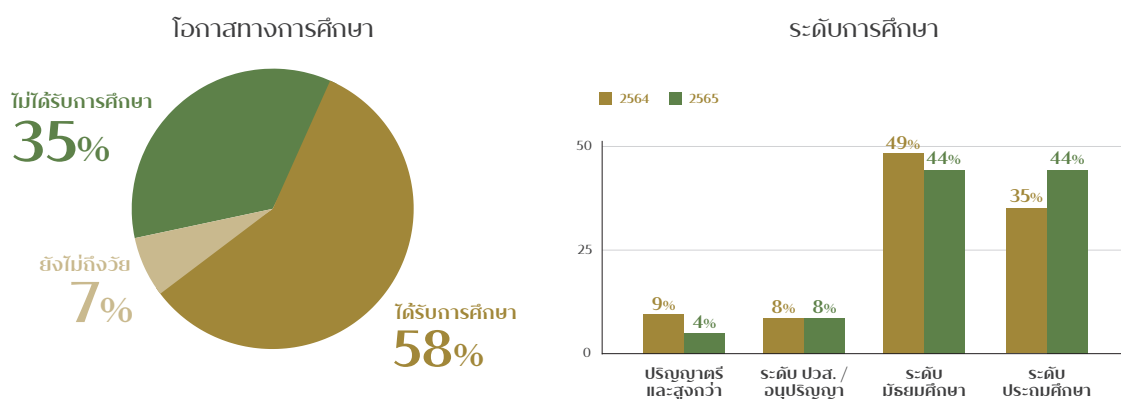

ผลจากการพัฒนา: ชาวบ้านได้อะไร?

เศรษฐกิจ: เปรียบเทียบรายได้ รายจ่ายหนี้สิน และเงินออม ต่อครัวเรือน (บาท/ครัวเรือน/ปี)

สังคม: โอกาสทางการศึกษาของคนในชุมชน

สิ่งแวดล้อม: เปรียบเทียบการเกิดไฟฟ้า

โครงการขยายผลในประเทศ

โครงการจัดการคาร์บอนเครดิต ในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

โครงการระยะที่ 1

2563 – 2568

โครงการระยะที่ 2

2564 – 2569

พื้นที่โครงการ

1. โครงการระยะที่ 1 จำนวน 19,611 ไร่ ครอบคลุม 16 หมู่บ้าน ใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพะเยา จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. โครงการระยะที่ 2 จำนวน 27,243 ไร่ (พื้นที่ป่าชุมชน ตาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. 2562) ครอบคลุม 30 หมู่บ้าน ใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดกาฬพวงเพชร จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดกระบี่

ผู้รับประโยชน์

โครงการระยะที่ 1

2,954 ครัวเรือน

ประชากร 8,609 คน

โครงการระยะที่ 2

7,805 ครัวเรือน

ประชากร 21,516 คน

ความเป็นมา

โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีเป้าหมายร่วมกับภาคเอกชนเพื่อวางระบบการวัดประเมินและจัดการการดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ หรือ “คาร์บอนเครดิต” ในพื้นที่ป่าชุมชน และสนับสนุนชุมชนให้ดูแลป่า ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน โครงการฯ สามารถดำเนินการได้ทันที ด้วยมีกฎหมาย พ.ร.บ. ป่าชุมชน พ.ศ. 2562 รับรองการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชนแล้ว บวกกับแรงจูงใจที่ภาคเอกชนสามารถนำงบประมาณที่ใช้สนับสนุนโครงการฯ ไปลดหย่อนภาษีได้ โดยถือเป็นการเตรียมปริมาณคาร์บอนเครดิตจากภาคป่าไม้ให้เพียงพอ สำหรับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคธุรกิจในอนาคต ซึ่งจะส่งผลให้บริษัทเอกชนต้องการคาร์บอนเครดิตเพื่อชดเชยปริมาณก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมต่าง ๆ ของบริษัท

โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าฯ สามารถเป็นแหล่งรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนของชุมชน ตลอดจนเป็นต้นแบบช่วยแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อย่างยั่งยืน เช่น บรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสภาวะโลกร้อน บรรเทาผลกระทบจากการอพยพกลับถิ่นฐานของแรงงานหลังสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) บรรเทาภัยแล้ง สร้างความมั่นคงทางอาหาร และแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ฯลฯ ที่สามารถขยายผลไปทั่วประเทศ

การดำเนินงานในปี 2565

โครงการระยะที่ 1

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ลงพื้นที่วางแผนตัวอย่างโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER) ร่วมกับผู้แทนจากพื้นที่ป่าชุมชน และสามารถขึ้นทะเบียนป่าชุมชนภายใต้โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจฯ จำนวน 15 แห่ง ซึ่งมีพื้นที่ป่า 18,436 ไร่ ที่เข้าข่ายโครงการ T-VER คิดเป็นปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่คาดว่าจะลดหรือดูดกลับได้ 7,798 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี และมีป่าชุมชนบ้านห้วยบอน จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ระหว่างการขึ้นทะเบียนป่าชุมชนภายใต้โครงการ T-VER ภายในปี 2566

ในปี 2565 ภาคเอกชนสนับสนุนงบประมาณ 5,883,300 บาท หรือ 300 บาทต่อไร่ เข้ากองทุนชุมชนใน 16 หมู่บ้าน ที่เข้าร่วมโครงการฯ

กองทุนดูแลป่าภายใต้กองทุนชุมชนได้รับจัดสรรเงินร้อยละ 63 ของเงินสนับสนุนทั้งหมด เพื่อใช้ประกอบกิจกรรมดูแลป่าต่าง ๆ เช่น การสร้างแนวกันไฟ การลาดตระเวนเฝ้าระวัง การสร้างฝายชะลอน้ำและการปลูกป่าเสริม ทั้งนี้ ในปี 2565 เกิดไฟป่าในพื้นที่ป่าชุมชน 1,222 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.23 ของพื้นที่ทั้งหมด และป่าชุมชน 12 แห่งจาก 15 แห่ง ไม่มีไฟป่าเลย ลดลงจากปี 2564 ซึ่งเกิดไฟป่าในพื้นที่ 2,300 ไร่ หรือร้อยละ 11.73 ของพื้นที่ทั้งหมด

ขณะที่กองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนสำหรับการจัดการทรัพยากรและคุณภาพชีวิต ภายใต้กองทุนชุมชนได้รับจัดสรรเงินร้อยละ 37 ของเงินสนับสนุนทั้งหมด เพื่อใช้พัฒนาศักยภาพสมาชิกชุมชน เช่น การศึกษาดูงานหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง การก่อสร้างอาคารศูนย์ฝึกอบรมพัฒนาทักษะอาชีพ โครงการประปาภูเขา รวมถึงการพัฒนาและต่อยอดกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มจวนใบไม้ กลุ่มจักสาน กลุ่มดอกไม้ กลุ่มสมุนไพร กลุ่มไม้กวาด กลุ่มผลิตภัณฑ์น้ำผึ้ง กลุ่มเลี้ยงโค และกลุ่มทำนบปลา เป็นต้น

โครงการระยะที่ 2

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับกรมป่าไม้ และบริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) จัดอบรมและศึกษาดูงานหลักสูตรการวางแผนศึกษาคาร์บอนเครดิตในป่า และหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพชุมชนอย่างยั่งยืน โครงการพัฒนาดอยตุงฯ มีผู้แทนจากพื้นที่ป่าชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดอุทัยธานี เข้าร่วม 152 คน และได้จัดอบรมและศึกษาดูงานให้กับผู้แทนจากพื้นที่ป่าชุมชนจังหวัดกระบี่ในเดือนพฤศจิกายน 2565

ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2564 - เดือนสิงหาคม 2565 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สามารถลงพื้นที่วางแผนตัวอย่างโครงการ T-VER ร่วมกับผู้แทนจากพื้นที่สำเร็จ 215 แปลง และมีป่าชุมชน 23 แห่งใน 3 จังหวัด กำลังรอขึ้นทะเบียนป่าชุมชนภายใต้โครงการ T-VER ภายในต้นปี 2566 ได้แก่ บ้านจอมศิริ บ้านป่าบบางบ้านแม่เก๊ะ บ้านแม่ฮ้อยโน บ้านสบฮ้อย

บ้านแม่ยะ บ้านหัวทุ่ง บ้านห้วยเป้า บ้านม่วงม้อง บ้านแม่นะ บ้านห้วยใจ บ้านสบคาบ บ้านแก่งบันเต้า บ้านปางมะโอ บ้านแม่ซ้าย บ้านแม่เมะ จังหวัดเชียงใหม่ บ้านคลองสมบุญ บ้านท่ากระบาก บ้านใหม่วงศ์เขาทอง จังหวัดกำแพงเพชร และบ้านเขาเขียว บ้านท่ามะนาว บ้านโป่งมะค่า บ้านไผ่งาม จังหวัดอุทัยธานี รวมพื้นที่ป่าชุมชนตาม พ.ร.บ.ทั้งหมด 20,697 ไร่ โดยมีพื้นที่ป่า 19,539 ไร่ที่เข้าข่ายโครงการ T-VER คิดเป็นปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่คาดว่าจะลดหรือดูดซับได้ 9,611 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี ส่วนป่าชุมชนที่เหลืออีก 7 แห่งในจังหวัดกระบี่ อยู่ในขั้นตอนการจัดอบรมและวางแผนตัวอย่าง โดยสามารถขอรับรองโครงการฯ ในปี 2566

ในปี 2565 ภาคเอกชนสนับสนุนงบประมาณทั้งสิ้น 7,825,542 บาท หรือ 300 บาทต่อไร่ เข้ากองทุนชุมชนใน 30 หมู่บ้านที่ได้เข้าร่วมโครงการฯ

กองทุนดูแลป่าภายใต้กองทุนชุมชนได้รับจัดสรรเงินร้อยละ 84 ของเงินสนับสนุนทั้งหมด เพื่อนำไปสร้างแนวกันไฟลาดตระเวนเผาระวัง จัดซื้ออุปกรณ์ดับไฟป่า สร้างฝายชะลอน้ำ และปลูกป่าเสริม เป็นต้น ในปี 2565 เกิดไฟป่าในพื้นที่ป่าชุมชนจำนวน 79 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.3 ของพื้นที่ทั้งหมด ทั้งนี้ ป่าชุมชน 28 แห่ง จาก 30 แห่ง ไม่มีไฟป่าเลย ลดลงจากค่าเฉลี่ย 5 ปีย้อนหลังที่เกิดไฟป่าจำนวน 5,721 ไร่ หรือร้อยละ 21.43 ของพื้นที่ทั้งหมด

กองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนสำหรับการจัดการทรัพยากรและคุณภาพชีวิตภายใต้กองทุนชุมชน ได้รับจัดสรรเงินร้อยละ 16 ของเงินสนับสนุนทั้งหมด เพื่อใช้พัฒนาศักยภาพสมาชิกชุมชน เช่น การศึกษาดูงานหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง การก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาและต่อยอดกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มจักสาน กลุ่มไม้ไผ่ กลุ่มไข่เค็ม กลุ่มแปรรูปชา กลุ่มสมุนไพร กลุ่มเพาะชำกล้าไม้ และกลุ่มการท่องเที่ยวล่องแพ

การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ “โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ “โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ร่วมกับกรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) หรือ อบก. ภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) เพื่อผลักดันกลไกนำป่าชุมชนและพื้นที่ป่าอื่น ๆ ของ ทส. ขึ้นทะเบียนภายใต้โครงการ T-VER

ความร่วมมือในบันทึกข้อตกลงฯ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่ากว่า 1,000,000 ไร่ที่อยู่ในการดูแลของทั้ง 3 กรม ที่จะกลายเป็นแหล่งดูดซับก๊าซเรือนกระจกคุณภาพ ส่งผลให้มีผู้ได้รับประโยชน์อีกกว่า 1,100 ชุมชน และมีปริมาณคาร์บอนเครดิตรวม 300,000 - 500,000 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี ช่วยให้โครงการฯ บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่า และสร้างสังคมให้คนในพื้นที่สามารถอยู่ร่วมกับป่าและมีอาชีพได้อย่างยั่งยืน

โครงการขยายผลในประเทศ

โครงการศึกษาและพัฒนา การปลูกชาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่นๆ

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2548 - ปัจจุบัน

พื้นที่โครงการ

ครอบคลุม 2 พื้นที่ ได้แก่
หมู่บ้านปางมะหัน และหมู่บ้านปุณะ
ตำบลทอไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง
จังหวัดเชียงราย

พื้นที่
หมู่บ้านปางมะหัน 17,039 ไร่
หมู่บ้านปุณะ 31,327 ไร่
รวมพื้นที่ทั้งหมด 48,360 ไร่

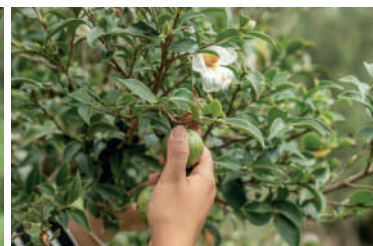

ผู้รับประโยชน์

553 ครัวเรือน
ประชากร 2,765 คน

ความเป็นมา

โครงการนี้เริ่มต้นในปี 2548 เพื่อแก้ไขความยากจน และพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตแก่ผู้คนในพื้นที่ แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การบุกรุกทำลายป่า โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา ศึกษาและพัฒนาการปลูกชาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่น ๆ ให้เป็นพืชเศรษฐกิจของพื้นที่ ตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องจากชาน้ำมันมีประโยชน์ทางการแพทย์ มีราคาสูง เหมาะแก่การสร้างรายได้ที่มั่นคงให้คนในพื้นที่ โครงการฯ ได้กำหนดเขตพื้นที่ทำกิน ส่งเสริมอาชีพที่หลากหลาย พร้อมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่า และดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

การดำเนินงานในปี 2565

ในปี 2565 โครงการฯ ได้ส่งเสริมการดูแลแปลงขาน้ำมัน โดยเลี้ยงยอดพันธุ์ดี 21,597 ต้น และตัดแต่งกิ่งตามแนวทางผู้เชี่ยวชาญ 617 แปลง คิดเป็นร้อยละ 95 ของจำนวนแปลงทั้งหมด ได้ผลผลิตขาน้ำมันรวม 87,542 กิโลกรัม มูลค่า 875,420 บาท พร้อมกันนี้ ได้สำรวจข้อมูลต้นขาน้ำมันรายต้นอย่างต่อเนื่องเพื่อจัดการแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนางานส่งเสริมอาชีพเกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ

ด้านงานพัฒนาคุณภาพชีวิต โครงการฯ ได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมรายได้ให้ชุมชน ดังนี้ ส่งเสริมสุกรขุน 100 ตัว ให้แก่เกษตรกร 50 ครัวเรือน สร้างรายได้ให้เกษตรกรทั้งหมด 500,000 บาท ส่งเสริมไก่กระดูกดำ 1,430 ตัว ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่เครือข่าย 7 คน เพื่อทดลองตลาด สร้างรายได้ให้เกษตรกรทั้งหมด 162,891 บาท

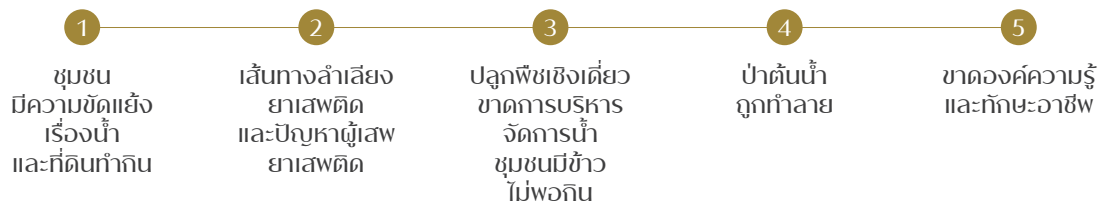
นอกจากนี้ โครงการพัฒนาโดยฯ ได้จัดอบรมพัฒนาทักษะหัตถกรรมให้แก่ชาวบ้านกลุ่มสตรีจำนวน 24 คน รวมทั้งสิ้น 7 ครั้ง โดยสามารถผลิตชิ้นงานหัตถกรรมรวม 19,009 ชิ้น สร้างรายได้ให้กลุ่มหัตถกรรม 197,032 บาท

ด้านงานส่งเสริมพืชทางเลือก โครงการฯ ได้ส่งเสริมต้นกล้วยอัสสัม 25,000 ต้น ให้แก่เกษตรกร 25 คน และมอบต้นกล้วยน้ำว้าพันธุ์เหลืองนวล 10,000 ต้น ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร เพื่อใช้เป็นอาหารสุกร ช่วยลดรายจ่ายค่าอาหารสัตว์ รวมทั้งส่งเสริมการปลูกพริกเพื่อเป็นพืชหลังนาแก่เกษตรกร 2 คน ในพื้นที่ 5 ไร่ ได้ผลผลิตรวม 5,550 กิโลกรัม เพิ่มรายได้รวมแก่เกษตรกรทั้งสิ้น 63,250 บาท ทั้งนี้ โครงการฯ ยังวางแผนขยายผลส่งเสริมการปลูกพริกเพิ่มเติม 30 ไร่ ในปี 2566

การสำรวจข้อมูลสภาพเศรษฐกิจสังคมของชาวบ้านจำนวนทั้งสิ้น 571 ครัวเรือน เพื่อส่งเสริมอาชีพให้ตรงตามความต้องการของชุมชนพบว่า ชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนอยู่ที่ 391,647 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 308 เมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ย 95,839 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ในช่วงเริ่มต้นโครงการฯ

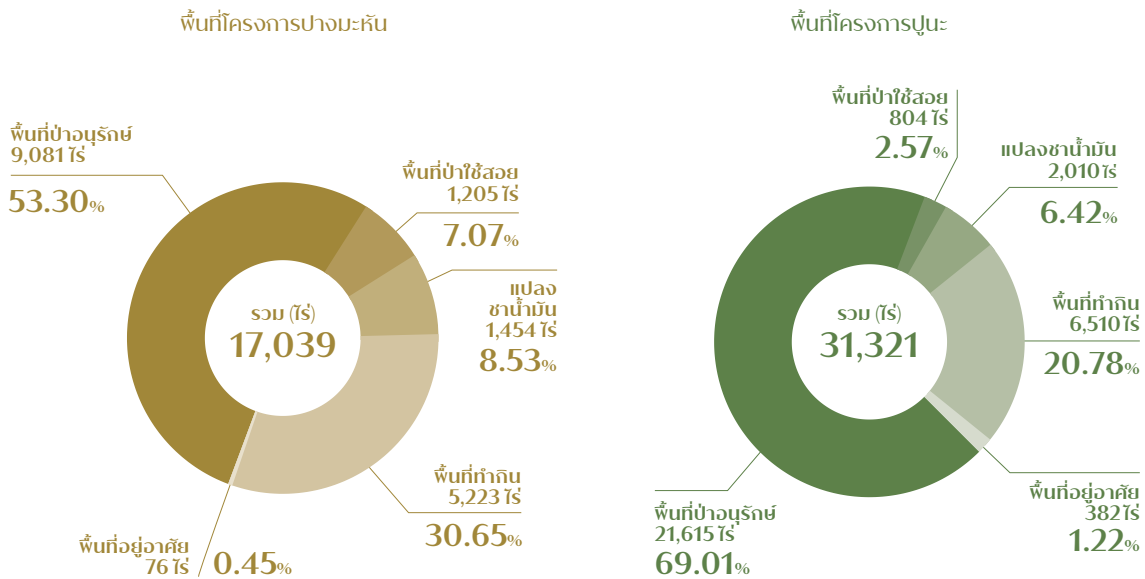

ปัญหาตั้งต้น

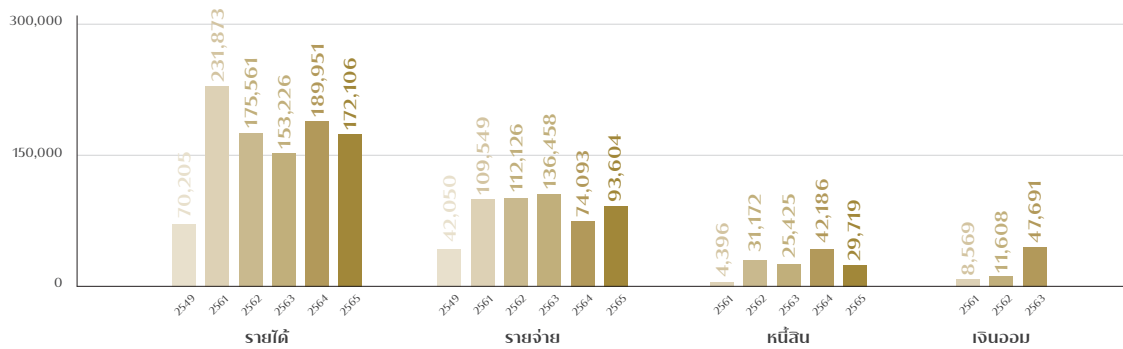
ผลจากการพัฒนา: ชาวบ้านได้อะไร?

สิ่งแวดล้อม: การใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการ

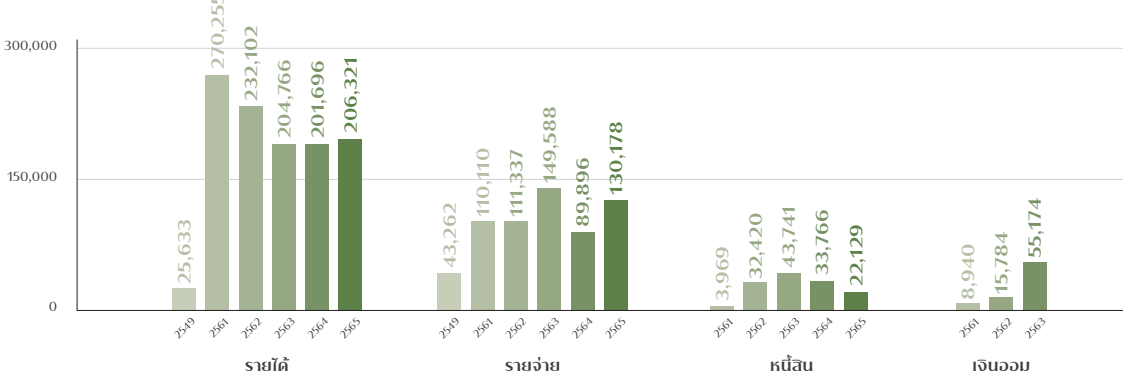

เศรษฐกิจ: เปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออมต่อครัวเรือน (บาท/ครัวเรือน/ปี)

พื้นที่โครงการปางมะหัน

พื้นที่โครงการปุนะ

โครงการขยายผลในประเทศ

โครงการแปรรูปป่าเศรษฐกิจน่าน

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

2556 - 2562: โครงการปลูกป่า
สร้างคน บนวิถีพอเพียง
รักษาต้นน้ำ บึงกาฬอุทกภัย
จังหวัดน่าน
2563 - ปัจจุบัน: โครงการ
แปรรูปป่าเศรษฐกิจน่าน

พื้นที่โครงการ

250,000 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่
20 หมู่บ้าน 4 ตำบล 3 อำเภอ
จังหวัดน่าน

ผู้ได้รับผลประโยชน์

ประชากร 6,042 คน

ความเป็นมา

โครงการแปรรูปป่าเศรษฐกิจน่าน เป็นโครงการต่อเนื่องจากโครงการปลูกป่า
สร้างคน บนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่
ปี 2556 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทอง
หลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ
ในพื้นที่ เพิ่มพื้นที่ป่า ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชน
อยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

กิจกรรมหลักในโครงการฯ ได้แก่ การจัดการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าแยกจาก
ที่ทำกินและที่อยู่อาศัยอย่างชัดเจน การจัดตั้งคณะกรรมการและกฎระเบียบ
ชุมชน ว่าด้วยการใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ ประกอบด้วยป่าอนุรักษ์
เพื่อเป็นพื้นที่ต้นน้ำและรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ป่าใช้สอยเพื่อเป็นพื้นที่
แหล่งพลังงานและแหล่งอาหารที่บริหารจัดการโดยชุมชน และป่าเศรษฐกิจซึ่งมี
บทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ที่ยั่งยืน ทดแทนการพึ่งพิงพืชไร่เชิงเดี่ยว อีกทั้ง
ยังทำหน้าที่เป็นแนวกันไฟไม่ให้ลามเข้าพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าใช้สอยอีกด้วย
นอกจากนั้น ยังมุ่งแก้ปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน
ในพื้นที่ ด้วยการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและปศุสัตว์ การจัดตั้งกองทุนพันธุ์พืช
พันธุ์สัตว์ และการแปรรูปผลผลิต รวมถึงการปรับปรุงน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค
และการชลประทาน

การดำเนินงานในปี 2565

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้วิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มผลผลิตมะม่วงหิมพานต์ และ
ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลผลิตกาแฟกะลา ศึกษาพืชทางเลือกที่เหมาะสมใน
พื้นที่เพื่อเพิ่มทางเลือกแก่เกษตรกร และลดปัญหาการปลูกพืชเชิงเดี่ยวในพื้นที่ อีกทั้ง
ยังส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานการณ์ไฟป่าควบคู่กับการ
ดูแลป่า และดำเนินการส่งมอบพื้นที่โครงการฯ ให้ชุมชน โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

การวิจัยและพัฒนาการเพิ่มผลผลิตมะม่วงหิมพานต์ และพืชทางเลือก (ป่าเศรษฐกิจ)

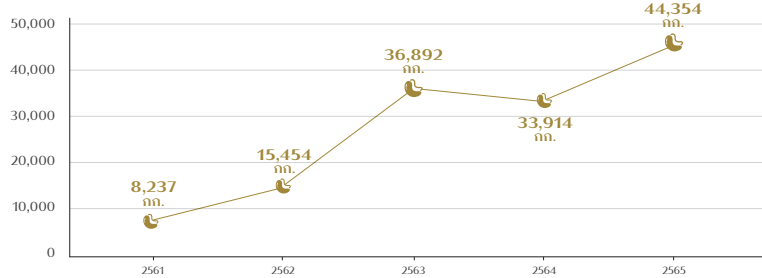
ในปี 2565 โครงการฯ จัดทำแปลงสาธิตมะม่วงหิมพานต์ 45 ไร่ ในพื้นที่ 9 แปลง ของเกษตรกร 8 คน เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มผลผลิต โดยมีเป้าหมายผลผลิตเฉลี่ยที่ 4.5 กิโลกรัมต่อต้น การทดลองพบว่า แปลงสาธิตมะม่วงหิมพานต์ได้ผลผลิตเฉลี่ย 4.57 กิโลกรัมต่อต้น สูงกว่าเป้าที่ตั้งไว้ ต้นมะม่วงหิมพานต์เจริญเติบโตและติดผลมากขึ้น เนื่องจากได้รับการจัดการตามแนวทางของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเน้นลดโรคแมลง ตัดแต่งกิ่ง และใส่ปุ๋ยบำรุงต้น

การจัดหาตลาดให้พืชเศรษฐกิจ

โครงการฯ จัดหาตลาดให้ผลผลิตกาแฟละได้ 11.6 ตัน มูลค่า 1,169,200 บาท และผลผลิตมะม่วงหิมพานต์ได้ 44.3 ตัน มูลค่า 1,108,850 บาท รวมรายได้กว่า 2.2 ล้านบาท

สรุปผลผลิตมะม่วงหิมพานต์ และกาแฟ

มะม่วงหิมพานต์

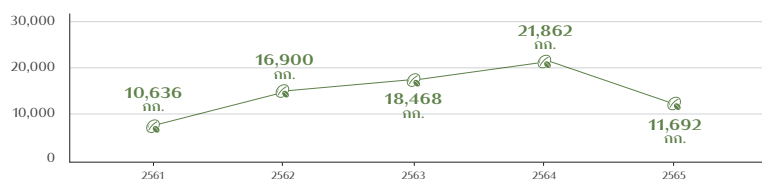
รวมผลผลิต 5 ปี

138,851 กก.

มูลค่า

3,590,978 บาท

กาแฟ (กะลา)

รวมผลผลิต 5 ปี

79,558 กก.

มูลค่า

7,955,800 บาท

ศึกษาข้อมูลพืชทางเลือกที่เหมาะสมในพื้นที่

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับภาคเอกชนทดลองแปรรูปผลผลิตกล้วยน้ำว้า พบว่า ผลิตภัณฑ์จากกล้วยน้ำว้าที่ปลูกในพื้นที่โครงการฯ มีศักยภาพและเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและนอกพื้นที่ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงส่งเสริมต้นกล้ากล้วยน้ำว้าสายพันธุ์เหลืองนวล 100,000 ต้น ให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ จ.น่าน นำไปปลูกในพื้นที่ของตนเองเพื่อสร้างรายได้เสริมในอนาคต นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และภาคเอกชนได้ร่วมศึกษาการจัดตั้งโรงแปรรูปแปรรูปกล้วยน้ำว้าในพื้นที่โครงการฯ เพื่อเตรียมรองรับผลผลิตกล้วยน้ำว้าจากพื้นที่โครงการฯ จ.น่าน

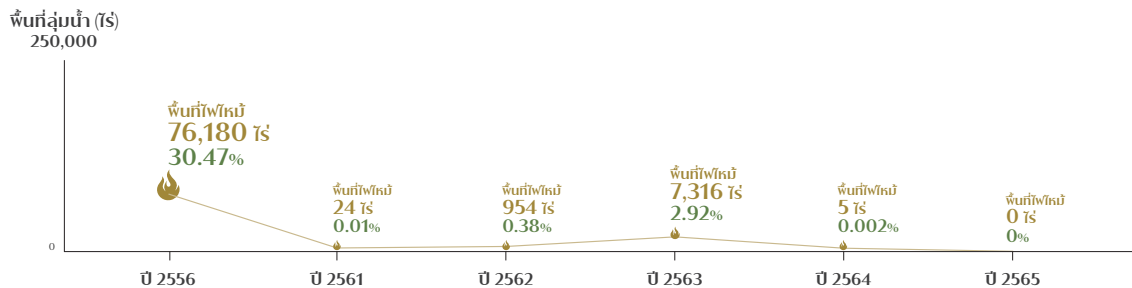

การบริหารจัดการสถานการณ์ไฟป่า

ชุมชนในพื้นที่ติดตามดูแลเฝ้าระวังไฟป่า ซ่อมแซมหอระวังไฟ และทำแนวกันไฟอย่างต่อเนื่อง ในปี 2565 ไม่พบการเกิดไฟป่าในพื้นที่ นอกจากนี้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้เข้าประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกับชุมชน เพื่อกำหนดแนวทางการป้องกันไฟป่า การทำแนวกันไฟ และแผนการขึ้นหอรวังไฟประจำปี 2565 โดยคณะกรรมการหมู่บ้านเห็นชอบจัดสรรงบประมาณสำหรับกิจกรรมป้องกันไฟป่า เพื่อนำมาเบิกจ่ายในบัญชีกองทุนไฟป่าของแต่ละหมู่บ้าน

ตารางสรุปอัตราการเกิดไฟป่าในปี 2561 – 2565 เทียบกับปีฐาน 2556

งานส่งมอบพื้นที่ให้ชุมชนในอำเภอท่าวังผา และอำเภอสองแคว

เมื่อวันที่ 27-28 พฤษภาคม 2565 เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการภาคสนาม ฝ่ายพัฒนา และจัดการองค์ความรู้ และฝ่ายสนับสนุนการปฏิบัติงานพิเศษ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้จัดกิจกรรมงานส่งมอบพื้นที่คืนให้ชุมชน ในอำเภอท่าวังผา และอำเภอสองแคว โดยมีหน่วยงานภาครัฐ อาทิ กรมป่าไม้ หน่วยจัดการต้นน้ำสบสาย อุทยานแห่งชาติอินทปูลี อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน หน่วยงานท้องถิ่น และตัวแทนชุมชน รวมทั้งสิ้น 65 คนเข้าร่วม ภายในงานยังมีกิจกรรมที่น่าสนใจ ได้แก่

- นิทรรศการบอกเล่าความเป็นมาของโครงการปลูกป่า สร้างคน บบวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย และโครงการผลิตภัณฑ์แปรรูปป่าเศรษฐกิจน่าน จังหวัดน่าน ตั้งแต่ปี 2556 - ปัจจุบัน
- เสวนาร่วมกับชุมชนว่าด้วยความรู้สึีก่อนและหลังการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนร่วมกัน และถ่ายทอดสิ่งที่ชุมชนได้รับประโยชน์
- มอบสิ่งของเชิงสัญลักษณ์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ต้นกล้าไม้ 3 ชนิด สำหรับป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย และป่าเศรษฐกิจ แผนที่การจัดการพื้นที่ป่า แผนที่เส้นทางน้ำ และบัญชีกองทุนไฟป่าของชุมชน ให้แก่ผู้นำชุมชน
- เจ้าหน้าที่พัฒนาและจัดการองค์ความรู้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และตัวแทนชุมชน ร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และถอดบทเรียนสิ่งที่ชาวบ้านได้รับประโยชน์

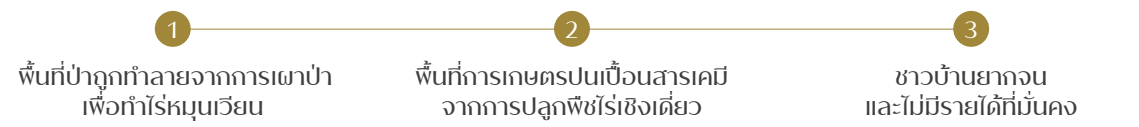

ศูนย์การเรียนรู้สำนักงานมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงบ้านเปียงก่อ

ศูนย์การเรียนรู้ฯ ต้อนรับคณะศึกษาดูงานการพัฒนา และการจัดการสิ่งแวดล้อมจำนวน 27 คณะ โดยเป็นผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เช่น ศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาประเทศไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านกาแฟจากญี่ปุ่น ธนาคารออมสิน มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ เกษตรอำเภอเฉลิมพระเกียรติ สาธารณสุข จังหวัดน่าน และชุมชนในพื้นที่

ปัญหาตั้งต้น

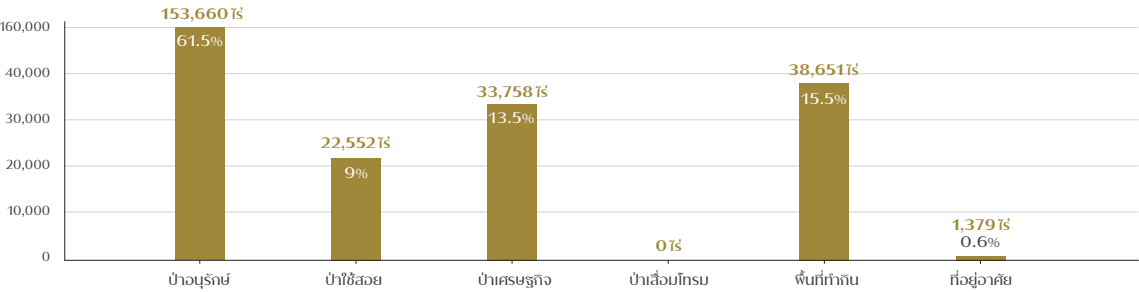
ผลจากการพัฒนาของโครงการ

	สิ่งที่ชาวบ้านได้รับ	สิ่งที่ต้องพัฒนา
เศรษฐกิจ	- เกษตรกรยั่งยืน เกษตรผสมผสานปลูกพืชตามความเหมาะสมของพื้นที่ - มีอาชีพที่หลากหลาย สร้างงาน สร้างรายได้ให้คนในชุมชน - รวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รับซื้อผลผลิตในพื้นที่เพื่อนำไปส่งตลาดนอกพื้นที่ - เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น หนี้สินน้อยลง มีการลงทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น	- ส่งเสริมพืชท้องถิ่น - ศึกษาการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ - หาช่องทางทางการตลาดออนไลน์
สังคม	- มีเอกสารสิทธิ์ในการใช้พื้นที่ถูกต้องตามกฎหมาย - มีน้ำกินน้ำใช้ตลอดปี ชุมชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น - ชุมชนเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีความรู้สึกเป็นเจ้าของในพื้นที่ - เกิดปราชญ์ชาวบ้านรุ่นใหม่ - เยาวชนรุ่นใหม่กลับมามีงานในพื้นที่มากขึ้น - ปัญหายาเสพติดและลักขโมยน้อยลง	- ปลูกฝังเยาวชนเพื่อสานต่อกิจกรรมชุมชนในทุกมิติ - ศึกษาการตั้งโรงผลิตน้ำดื่มสะอาดในพื้นที่ - ขยายการพัฒนาไปยังหมู่บ้านอื่น ๆ นอกโครงการ
สิ่งแวดล้อม	- ไม่มีการบุกรุกป่า มีการจัดการพื้นที่ที่ชัดเจน - ชุมชนร่วมกันกำหนดมาตรการไฟฟ้าป่าลดลง 99% จากปีฐาน (2556) - ปัญหาหมอกควันน้อยลงจากไฟฟ้าลดลง - ลดการใช้สารเคมีภาคการเกษตร	- อนุรักษ์และรักษาแหล่งต้นน้ำ - ขับเคลื่อนพื้นที่ คทช. บริเวณใกล้เคียง - การจดทะเบียนป่าชุมชน - บริหารจัดการกองทุนไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพ

การใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการปี 2565

พื้นที่ทั้งหมด

250,000 ไร่

โครงการขยายผล ต่างประเทศ

โครงการขยายผลต่างประเทศ

โครงการพัฒนาทางเลือก เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน ไทย-เมียนมา

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

2561 - 2569 เป็นโครงการขยายผลจากพื้นที่เดิม คืออำเภอท่าช้างเหล็ก และจังหวัดเมืองสาธิต สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า (เมียนมา) ที่ดำเนินงานในปี 2555 - 2560

พื้นที่โครงการ

1. พื้นที่หนองตะยา (รัฐฉานใต้) 341,964 ไร่ ประกอบด้วย 4 กลุ่มบ้าน ครอบคลุม 99 หมู่บ้าน
2. พื้นที่จังหวัดท่าช้างเหล็ก (รัฐฉานตะวันออก) 106,810 ไร่ ประกอบด้วย 3 กลุ่มบ้าน ครอบคลุม 30 หมู่บ้าน

ผู้รับประโยชน์

1. พื้นที่หนองตะยา 5,764 ครัวเรือน 26,953 คน
2. พื้นที่จังหวัดท่าช้างเหล็ก 1,445 ครัวเรือน 7,462 คน

ความเป็นมา

โครงการฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อลดปัญหาเสียดิน ทั้งในส่วนของการปลูกฝิ่น รวมถึงการค้า และลำเลียงยาเสพติดในพื้นที่ ด้วยการสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพสุจริตต่าง ๆ ที่มีรายได้มั่นคงเพียงพอให้ชุมชน ลดปัญหาความยากจน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดนไทย-เมียนมาได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังมุ่งเป้าในการเป็นต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างบูรณาการและรอบด้าน เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรัฐบาลเมียนมาสามารถนำไปขยายผลยังพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศได้ต่อไป

การดำเนินงานในปี 2565

ตลอดปีงบประมาณ 2565 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มุ่งขยายผลการพัฒนาขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุมพื้นที่รับประโยชน์มากขึ้น ประกอบด้วย การพัฒนาระบบน้ำ และการพัฒนาด้านาศาสตร์ รวมทั้งสนับสนุนองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีทักษะการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การปลูกพืชทางเลือกมูลค่าสูง และการแปรรูปพืชท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการตลาด ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงไม่ให้ชาวบ้านในพื้นที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายอื่น ๆ

1

พื้นที่หนองตะยา อำเภอฟินเลา รัฐฉานใต้

ด้านเศรษฐกิจและสังคมประชากร

โครงการฯ ได้สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมประชากรประจำปี 2565 จากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่โครงการ 545 ครัวเรือน ใน 99 หมู่บ้าน เพื่อวางแผนกิจกรรมพัฒนาในพื้นที่ ให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน การสำรวจพบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 54,279 บาท ในขณะที่รายจ่ายอยู่ที่ 50,164 บาท โดยมีครัวเรือนที่ผ่านเส้นความยากจนประมาณ 21,500 บาทต่อคนต่อปี ร้อยละ 20.2 คิดเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 7 โดยครัวเรือนร้อยละ 99.8 มีข้าวง่ายพอสำหรับการบริโภคตลอดทั้งปี เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 3.7 ทั้งนี้ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงพึ่งพาน้ำฝนเป็นแหล่งน้ำหลัก มีครัวเรือนร้อยละ 0.6 ยังคงประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร แต่ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 97 และระยะเวลาการขาดแคลนน้ำลดลงเฉลี่ย 1.7 เดือน

นอกจากนี้ ยังพบปัญหาโรคไข้หวัดทั่วไปและโรคไข้มาลาเรีย แต่ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 1.3 ปัญหาสุขภาพฟันลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 14.5 ความต้องการเร่งด่วนของชุมชนคือ การส่งเสริมด้านสาธารณสุข การส่งเสริมองค์ความรู้ทางด้านการเกษตร และการศึกษา

ด้านชลประทาน

โครงการฯ ได้ขยายผลการพัฒนาระบบน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคใน 17 หมู่บ้าน โดยสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และองค์ความรู้เพื่อสร้างฝาย 1 ตัว ระบบท่อส่งน้ำ 10 ระบบ ความยาวรวม 24,632 เมตร และดักกักเก็บน้ำ 6 ถึงความจุรวม 120 ลูกบาศก์เมตร ผู้รับประโยชน์จำนวนทั้งสิ้น 6,895 คน รวมถึงสนับสนุนการจัดตั้งกองทุน และวางกฎระเบียบในการบริหารจัดการระบบน้ำโดยชุมชน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการใช้และรักษาทรัพยากร

ด้านเกษตร

โครงการฯ ได้สนับสนุนเครื่องสีข้าวโพดขนาดใหญ่ 4 เครื่อง และเครื่องกะเทาะเมล็ดข้าวโพด 58 เครื่องแก่ชุมชน 7 หมู่บ้าน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว โดยชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการระเบียบการใช้เครื่องจักร และร่วมกับบริษัท เจริญโภคภัณฑ์โปรดิ๊วส จำกัด (CPP) ติดตามผลการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่าผลผลิตเฉลี่ยอยู่ที่ 855 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 800 กิโลกรัมต่อไร่ และผลผลิตเฉลี่ยต่ำกว่าปี 2564 ร้อยละ 21 เนื่องจากปัญหาโรคระบาด และฝนตกชุกในช่วงเวลาเก็บเกี่ยว โดยผลผลิตสร้างกำไรรวมทั้งสิ้น 29,284,211 บาท หรือเฉลี่ย 3,858 บาทต่อไร่ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 35 โครงการฯ ยังสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมในปี 2565 จำนวน 1,361 คน พื้นที่รวม 7,590 ไร่ ซึ่งจำนวนเกษตรกรเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 33 และสัดส่วนพื้นที่เพิ่มขึ้น 2.4 เท่า

โครงการฯ ยังส่งเสริมการปลูกกาแฟคุณภาพสูง ซึ่งเป็นพืชทางเลือกมูลค่าสูงที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงในระยะยาวให้แก่ชุมชน โดยมีพื้นที่ขยายผลที่ปลูกกาแฟ 114 แปลง พื้นที่รวม 220 ไร่ ผ่านการส่งเสริมต้นกล้า เคมีภัณฑ์ และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรลงมือเพาะปลูกตามมาตรฐานที่โครงการฯ กำหนด

นอกจากนี้โครงการฯ ได้สนับสนุนการก่อสร้างโรงตากข้าวและเตาคั่วชาสำหรับกลุ่มครัวเรือน 30 แห่งใน 11 หมู่บ้าน รวมผู้รับประโยชน์ 30 ครัวเรือน และจัดอบรมการตัดแต่งกิ่งชา การคั่วชารูปแบบใหม่ ให้แก่เกษตรกรที่สนใจจำนวน 109 คน ส่งผลให้เกษตรกรที่ผลิตชาตามกรรมวิธีของผู้เชี่ยวชาญ สามารถจำหน่ายชาในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 119 บาท ซึ่งสูงกว่าราคาเดิมประมาณ 1.7 เท่า ขณะที่ผลผลิตชาได้ผ่านการประเมินคุณภาพชาในระดับปานกลางจากผู้เชี่ยวชาญในอำเภอฟินเลา

ด้านปศุสัตว์

โครงการฯ ร่วมกับหน่วยงานปศุสัตว์อำเภอฟินเลา จัดอบรมเตรียมความพร้อมอาสาพัฒนาชุมชน (อสพ.) ในการให้บริการด้านสัตวบาลแก่ชุมชน ให้บริการตรวจรักษาสัตว์เลี้ยง 1,133 ตัว และจัดบริการคลินิกตรวจรักษาสัตว์เคลื่อนที่พร้อมวัคซีนป้องกันโรค 2 ครั้ง มีจำนวนสัตว์ที่ได้รับการทั้งสิ้น 3,013 ตัว มีการจัดตั้งกองทุนสัตว์ โดยสนับสนุนโค 45 ตัว และกระบือ 94 ตัวแก่เกษตรกรที่มีฐานะยากจน ช่วยสร้างอาชีพและเพิ่มพูนรายได้ในลักษณะกองทุนหมุนเวียนเพื่อขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่นต่อไป โดยทำควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพอาหารสัตว์ โดยโครงการฯ ได้แจกจ่ายต้นพันธุ์หญ้าเนเปียร์ 50,750 ต้น เพื่อใช้เป็นแหล่งอาหารสัตว์โภชนาการสูง

2

พื้นที่ทางตอนเหนือของอำเภอท่าช้างเหล็ก รัฐลาวนาคะวันออก

ด้านชลประทาน

โครงการฯ ได้สนับสนุนองค์ความรู้และวัสดุอุปกรณ์ให้ชาวบ้านเป็นผู้ลงมือซ่อมแซมฝายระบบน้ำเพื่อการเกษตรให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ช่วยบรรเทาปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนการก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำความยาวรวม 1,400 เมตร มีผู้รับประโยชน์รวมทั้งสิ้น 298 คน และพื้นที่เกษตรที่ได้รับประโยชน์ 110 ไร่

ด้านเกษตร

โครงการฯ สนับสนุนองค์ความรู้และวัสดุสำหรับการก่อสร้างลานตากผลผลิตในชุมชน พื้นที่รวม 255 ตารางเมตร ผู้รับประโยชน์ 72 ครัวเรือน และสนับสนุนปุ๋ยเคมี 150 ชูต ให้แก่เกษตรกรที่ขาดแคลนปุ๋ย พื้นที่รวม 150 ไร่ เพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และลดรายจ่ายในครัวเรือน

ด้านปศุสัตว์

โครงการฯ จัดให้บริการตรวจรักษาสัตว์เลี้ยงในชุมชน 1,133 ตัว โดย อสพ. และสนับสนุนกองทุนยา 8 กล่อง นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการเลี้ยงโคขุนและสุกรเพื่อสร้างอาชีพเสริมให้แก่เกษตรกร โดยโครงการฯ ได้จัดตั้งกองทุนหมุนเวียน พร้อมส่งมอบโคขุน 40 ตัวให้แก่ผู้รับประโยชน์ 20 ครัวเรือน และส่งมอบสุกร 55 ตัวให้แก่ผู้รับประโยชน์ 50 ครัวเรือน รวมทั้งสนับสนุนรถจักรยานยนต์ 1 คันให้แก่หน่วยงานปศุสัตว์ในพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับการเดินทางไปให้บริการสัตวบาลแก่ชุมชน

ปัญหาตั้งต้น

1

การปลูกพืชเสพติด และเป็นเส้นทางลำเลียงและค้าขายเสพติด

2

ขาดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

3

ขาดแคลนยาและวัคซีนป้องกันโรคในปศุสัตว์

4

ขาดองค์ความรู้ด้านการเกษตร การแปรรูปเพิ่มมูลค่า และตลาดรองรับผลผลิต

เหตุการณ์สำคัญ และกิจกรรมต่างๆ

บำเพ็ญกุศลเนื่องในวาระวันคล้าย วันพระราชสมภพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ปีที่ 121

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดพิธีบำเพ็ญกุศล น้อมถวายแด่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ พระตำหนักดอยตุงจังหวัดเชียงราย เนื่องในวาระวันคล้ายวันพระราชสมภพปีที่ 121 เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2564 เพื่อแสดงความจงรักภักดีที่สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวไทย ตลอดจนพระชนมชีพ รวมถึงทรงก่อตั้งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เมื่อ พ.ศ. 2515

"คิดถึง...สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ" ครั้งที่ 24 Virtual Exhibition

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ บริษัท สยามพิวรรธน์ จำกัด และบริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) ได้ปรับรูปแบบนิทรรศการ "คิดถึง...สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ" ครั้งที่ 24 เป็นนิทรรศการในลักษณะ Virtual Exhibition นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ และพระราชจริยวัตรของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ในรูปแบบเสมือนจริง ให้ประชาชนร่วมน้อมรำลึกพระมหากรุณาธิคุณผ่านเว็บไซต์ www.kidtungsomdetya.com

ลีลนแห่งดอยตุง ครั้งที่ 8 "Forward to Nature"

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับ บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) จัดงานลีลนแห่งดอยตุง ครั้งที่ 8 ภายใต้แนวคิด "Forward to Nature" ขวนนักท่องเที่ยวมุ่งสู่อ้อมกอดของขุนเขา สัมผัสลมหนาว และวัฒนธรรมชนเผ่า พร้อมบันทึกความประทับใจจากดอยตุงเป็นที่ระลึกกลับบ้าน ผ่านเทคโนโลยี Augmented Reality - AR ระหว่างวันที่ 3 ธันวาคม 2564 - 30 มกราคม 2565 ณ โครงการพัฒนาดอยตุงฯ จังหวัดเชียงราย โดยธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) มูลนิธิเอสซีจี และบริษัท กรุงเทพมหานคร จำกัด (มหาชน) ให้การสนับสนุน

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เสด็จเยี่ยมโครงการร้อยใจรักฯ

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เสด็จเยี่ยมโครงการร้อยใจรักฯ ตำบลท่าตอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2565 และมีพระปฏิสันถารกับประชาชนในพื้นที่โครงการฯ

โครงการร้อยใจรักฯ เป็นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยราชการในพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นำโครงการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนมาช่วยแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ด้วยการให้อาชีพและทางเลือกอาชีพสุจริตที่หลากหลาย

ซีรีส์ออนไลน์ "กอดป่ากอดทะเล" ถ่ายทอดพันธกิจของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

อเล็กซ์ เรนเดลล์ และเต้ย จรินทร์พร จุนเกียรติ สองนักแสดงมากฝีมือ ออกเดินทางเรียนรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทยเพื่อส่งต่อแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่น ทั้งคู่มาร่วมหาคำตอบว่าทำไม "ปลูกป่าต้องปลูกคน" กับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในออนไลน์ซีรีส์ "กอดป่ากอดทะเล ปีที่ 2" ตอนที่ 2 จังหวัดน่านที่แสนสวยงาม <https://youtu.be/7VvyhAaDvug>

กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สด็จเยี่ยมโครงการพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืนหลายพื้นที่

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโครงการพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืนของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในหลายพื้นที่ เพื่อรับฟังผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา อาทิ โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกขาน้ำมัน, ผลการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาหัตถกรรมชุมชนประจำปี 2564 ณ โรงเรียนพญาไพร ไตรมิตร สำนักงานโครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกขาน้ำมันปางมะหัน, โรงเรียนบ้านป่าซางนาเงิน บ้านป่าซางนาเงิน ตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง และทรงเป็นประธานการประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดุงฯ และพื้นที่ขยายผลในอำเภอแม่ฟ้าหลวงประจำปีการศึกษา 2564 โดยมีนายภาสกร บุญญลักษม์ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ ประธานคณะกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นายวิโรท สันติประภพ เลขาธิการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ คุณหญิงพวงร้อย ดิศกุล ณ อยู่ยกรวมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และหม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เฝ้าฯ รับเสด็จ เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2565

บำเพ็ญกุศลน้อมสักการะสมเด็จพระเจ้า 27 ปี ที่เสด็จสวรรคต

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับจังหวัดเชียงราย จัดพิธี
บำเพ็ญกุศลน้อมสักการะสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราช
ชนนี ในวาระครบ 27 ปี ที่เสด็จสวรรคต ณ วัดพระแก้ว
อำเภอเมืองเชียงราย และอุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง
จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2565

UNODC เยี่ยมชมโครงการพัฒนาโดยตุงฯ

Ms.Ghada Waly ผู้อำนวยการบริหารหญิงคน
แรกของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่ง
สหประชาชาติ (UNODC) เยี่ยมชมโครงการพัฒนาโดยตุงฯ
จังหวัดเชียงราย ในฐานะโครงการต้นแบบที่นำการพัฒนา
คุณภาพชีวิตมาแก้ปัญหาการปลูกพืชเสพติดและความยากจน
ได้อย่างยั่งยืน เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2565

บำเพ็ญกุศลอุทิศถวายในหลวง รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระเจ้า ในโอกาสสมณินิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ครบ 50 ปี

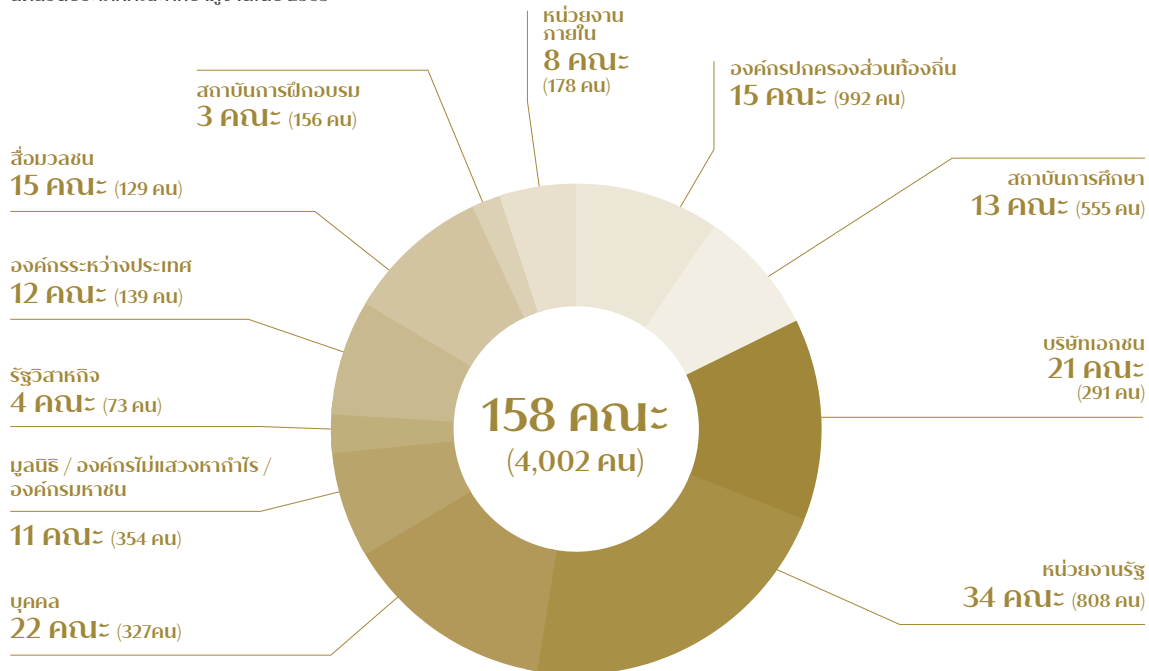
คณะกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดพิธีบำเพ็ญ
กุศลอุทิศถวาย พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระ
ศรีนครินทราบรมราชชนนี เนื่องในโอกาสสมณินิธิ
แม่ฟ้าหลวงฯ ครบรอบ 50 ปี โดยท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ
ประธานกรรมการ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เป็นประธานในพิธี
ณ พระอุโบสถ วัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อวันที่ 26 เมษายน
2565

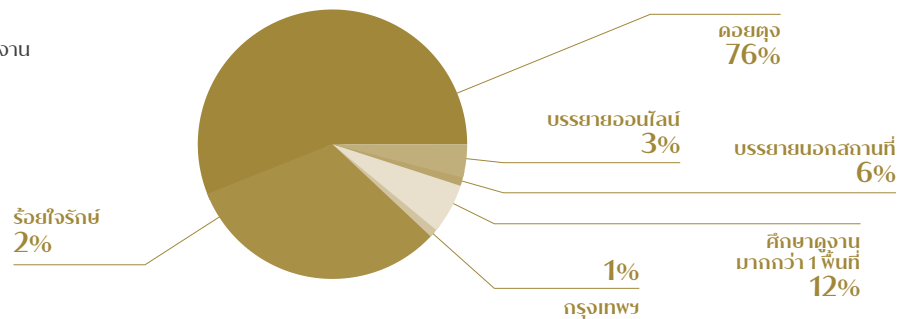
มหาวิทยาลัยที่มีชีวิต

ปี 2565 ส่วนงานมหาวิทยาลัยที่มีชีวิตได้จัดหลักสูตรอบรม และการศึกษาดูงาน ณ พื้นที่โครงการต่าง ๆ ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ตลอดจนร่วมกับพันธมิตรจัดหลักสูตรอบรมนอกพื้นที่เพื่อเผยแพร่การพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงในวงกว้างรวมทั้งสิ้น 158 คณะ จำนวน 4,002 คน แบ่งเป็นคณะในประเทศ 146 คณะ และคณะจากต่างประเทศ 12 คณะ มีรายละเอียด ดังนี้

แผนภาพที่ 1
สัดส่วนประเภทคณะศึกษาดูงานในปี 2565

แผนภาพที่ 2
สัดส่วนการรับรองคณะศึกษาดูงานในพื้นที่โครงการพัฒนาต่างๆ ตลอดปี 2564

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หน่วยงานได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการรับคณะเป็นการบรรยายออนไลน์และบรรยายนอกสถานที่ โดยช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีงบประมาณ 2565 สถานการณ์ COVID-19 เริ่มผ่อนคลายมากขึ้น ส่งผลให้คณะสนใจเข้าศึกษาดูงานในพื้นที่มากยิ่งขึ้น เนื่องจากได้เห็นงานพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม

ในปี 2565 ส่วนงานมหาวิทยาลัยที่มีชีวิตได้รับเนื้อหาหลักสูตรการพัฒนาที่ยั่งยืน ธุรกิจเพื่อสังคม และสิ่งแวดล้อมขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับภาคเอกชน ตลอดจนเพิ่มหลักสูตรเพื่อประกอบ Company Outing ของภาคเอกชน ได้แก่ Team Building, กิจกรรมสานสัมพันธ์ และ CSR Package เพื่อให้หลักสูตรมีความหลากหลาย มีผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งยังนำประสบการณ์ด้านท่องเที่ยว กิจกรรมตามธรรมชาติ และวิถีชีวิตมาผสมผสานในหลักสูตรด้วย ได้แก่ Coffee Trip, Tea Journey, Art Day และ Green Route เป็นต้น นอกจากนี้ ได้ปรับปรุงเว็บไซต์ และพัฒนาระบบเรียนออนไลน์ เพื่อรองรับการดูงานทางออนไลน์ในอนาคต

1. จัดการบรรยายสรุปแบบออนไลน์ให้กับนักศึกษาและมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2564

6. ผู้บริหารบริษัทเอกชนชั้นนำของประเทศไทย หลักสูตร 2morrow Scaler ศึกษาดูงานการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน ณ โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2565

2. H.E. Mr. Rachmat Budiman เอกอัครราชทูตอินโดนีเซียประจำประเทศไทย และคณะ รับฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน และโครงการขยายผลในต่างประเทศรวมถึงจังหวัดอาเจะห์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

พร้อมชมกิจกรรมด้านการพัฒนา ณ โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ และหอฝิ่น อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ เมื่อวันที่ 8-9 ธันวาคม 2564

7. Ms. Ghada Waly UNO-DC Executive Director และคณะ ศึกษาดูงานการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน ณ โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ และโครงการร้อยใจรักษ์ เพื่อหาหรือความร่วมมือ

ต่อเนื่องกับประเทศไทยด้านการพัฒนาทางเลือกในเวที CND เมื่อวันที่ 30 มีนาคม - 1 เมษายน 2565

3. บริษัททัวร์ลงพื้นที่เพื่อศึกษาพื้นที่จัดกิจกรรม และกระบวนการที่จะเกิดขึ้นในทริป Green Route ณ โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ เมื่อวันที่ 1-3 กุมภาพันธ์ 2565

8. คณะอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ศึกษาดูงานการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน ณ โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ เพื่อนำแนวทางการพัฒนาไปปรับใช้ในการทำงานกับชุมชนที่มหาวิทยาลัยไปดำเนินโครงการ เมื่อวันที่ 19-21 เมษายน 2565

4. นายวรวิธ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคณะ รับฟังบรรยายการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน ในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ และโครงการร้อยใจรักษ์ จังหวัดเชียงใหม่ พร้อมตรวจเยี่ยมหน่วยราชการที่สังกัดภายใต้การดำเนินงาน เมื่อวันที่ 5-6 กุมภาพันธ์ 2565

9. ผู้บริหารระดับสูง กลุ่มมิตรผล ศึกษาดูงานการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน ณ โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ เพื่อเข้าใจกลยุทธ์เรียนรู้การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้งในองค์กรและชุมชน พร้อมนำไปปรับใช้ในการดำเนินงานขององค์กรเพื่อสร้างความยั่งยืน

เมื่อวันที่ 25-27 กรกฎาคม 2565

5. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเครือข่ายโรงพยาบาลชุมชนเฉลิมพระเกียรติในอุปถัมภ์ของมูลนิธิเทพรัตนเวชชานุกูลทั่วประเทศ เข้าศึกษาดูงานการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน ณ โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ

เพื่อนำองค์ความรู้ด้านการพัฒนาประยุกต์ใช้กับการทำงานของโรงพยาบาล เมื่อวันที่ 12-14 กุมภาพันธ์ 2565

10. วิทยากรศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อมมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ บรรยายนอกสถานที่ให้กับเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย เรื่องการจัดการขยะ จำนวน 6 รุ่นเมื่อเดือนกันยายน 2565

การผลักดันเชิงนโยบาย และการเข้าร่วมประชุมสำคัญอื่น ๆ ในระดับนานาชาติ

การประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเลือกทางออนไลน์

การประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเลือก (Expert Group Meeting on Alternative Development: EGM on AD) จัดขึ้นโดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) กระทรวงการต่างประเทศของไทย องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมนี (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit: GIZ GmbH) โดยโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติดและการพัฒนา (Global Partnership on Drug Policies and Development: GPPD) รัฐบาลเปรู และสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC) ตั้งแต่ปี 2556

ในปี 2565 EGM on AD ได้จัดประชุมในรูปแบบออนไลน์ ภายใต้หัวข้อ “Promoting Sustainability in Alternative Development” เมื่อวันที่ 26-27 มกราคม 2565 โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมเป็นผู้แทนจากรัฐบาล ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเลือก ผู้ปฏิบัติ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน รวม 96 คนจาก 15 ประเทศ ในภูมิภาคเอเชีย แอฟริกา ลาตินอเมริกา และยุโรป ที่ประชุมได้หารือเรื่องความเชื่อมโยงในการรักษาสิ่งแวดล้อมกับการทำโครงการพัฒนาทางเลือก ซึ่งประเทศไทยได้ยกตัวอย่างช่องทางการใช้กลไกตลาดคาร์บอนเครดิต ในการสร้างแรงจูงใจให้คนอยู่กับป่าอย่างยั่งยืน ผ่านการสร้างรายได้เพิ่มให้แก่ชุมชนที่ดูแลป่า และศักยภาพในการเชื่อมโยงประเด็นการจัดการปัญหาสถานะโลกรวนกับการพัฒนาทางเลือก เพื่อหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมในการต่อยอดโครงการในอนาคต ทั้งนี้ ที่ประชุมได้จัดทำข้อเสนอที่หารือร่วมกันในรูปแบบ Conference Room Paper และเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการยาเสพติดสมัยที่ 65 ที่จัดขึ้นในเดือนมีนาคม 2565

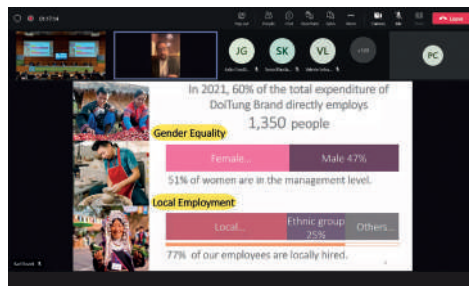

การประชุมคณะกรรมการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติสมัยที่ 65 (The 65th Session of the Commission on Narcotic Drugs: CND)

ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เข้าร่วมคณะผู้แทนไทยในการประชุมคณะกรรมการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติสมัยที่ 65 เมื่อวันที่ 14-18 มีนาคม 2565 ผ่านระบบออนไลน์ตามเวลาของสาธารณรัฐออสเตรเลีย โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ผลักดันข้อมติเรื่องการพัฒนาทางเลือกเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นความเชื่อมโยงของการพัฒนาทางเลือกและสิ่งแวดล้อม การนำแนวคิดคาร์บอนเครดิตและการจ่ายค่าตอบแทนการให้บริการของระบบนิเวศ (Payment for Ecosystem Services: PES) มาปรับใช้ในงานพัฒนาทางเลือก

ร่างข้อมติด้านการพัฒนาทางเลือกดังกล่าว ผ่านการลงมติและได้รับการสนับสนุนจากอีก 13 ประเทศสมาชิก ได้แก่ อันดอร์รา โคลอมเบีย ฝรั่งเศส (ตัวแทนกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป) กัวเตมาลา ฮอนดูรัส ญี่ปุ่น เม็กซิโก นอร์เวย์ ปารากวัย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา และอุรุกวัย

นอกจากนี้ ผู้แทนจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้เข้าร่วมเป็นองค์ปาฐกในการประชุมคู่ขนาน 2 รายการ ได้แก่ การประชุมคู่ขนาน “Promoting Sustainability in Alternative Development” ซึ่งจัดโดยรัฐบาลเยอรมนี รัฐบาลเปรู และ UNODC มีผู้เข้าร่วมผ่านช่องทางออนไลน์รวม 65 บัญชีผู้ใช้ และการประชุมคู่ขนาน “Alternative Development and the Environment” ที่จัดโดยรัฐบาลฝรั่งเศส รัฐบาลเยอรมนี และ UNODC มีผู้เข้าร่วมผ่านช่องทางออนไลน์รวม 88 บัญชีผู้ใช้

ผู้อำนวยการบริหาร UNODC ศึกษาจากโครงการพัฒนาทางเลือกมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง

นางชดะย์ วาลี (Ms. Ghada Waly) ผู้อำนวยการบริหาร สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) พร้อมด้วยคณะจากภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก (UNODC - ROSEAP) เดินทางเข้าเยี่ยมชมโครงการพัฒนาออยตุงฯ จังหวัดเชียงราย ในฐานะโครงการต้นแบบที่นำการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาแก้ปัญหาการปลูกพืชเสพติดและความยากจนได้อย่างยั่งยืน และโครงการร้อยใจรักษ์เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 30-31 มีนาคม 2565

ระหว่างการเยี่ยมชมพื้นที่ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และ UNODC ได้หารือถึงการนำตัวอย่างการพัฒนาทางเลือกที่ประสบความสำเร็จไปปรับใช้ในประเทศอื่น ๆ โดยคำนึงถึงสภาพภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ที่สำคัญ และที่โครงการร้อยใจรักษ์ ผู้อำนวยการ UNODC ชื่นชมการทำงานที่ประสานเป็นเนื้อเดียวกันของภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะส่วนงานความมั่นคงและงานพัฒนาที่ทำงานร่วมกันเพื่อชุมชน ทั้งนี้ UNODC-ROSEAP อยู่ระหว่างการวางแผนเพื่อผลักดันการดำเนินงานพัฒนาทางเลือกในระดับภูมิภาคกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เช่น การแลกเปลี่ยนความรู้และการดำเนินโครงการในประเทศเมียนมา การเปิดศูนย์การเรียนรู้ด้านการพัฒนาทางเลือกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และการส่งเสริมช่องทางการขายผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากโครงการพัฒนาทางเลือก เช่น กาแฟในประเทศไทยและเมียนมา เป็นต้น

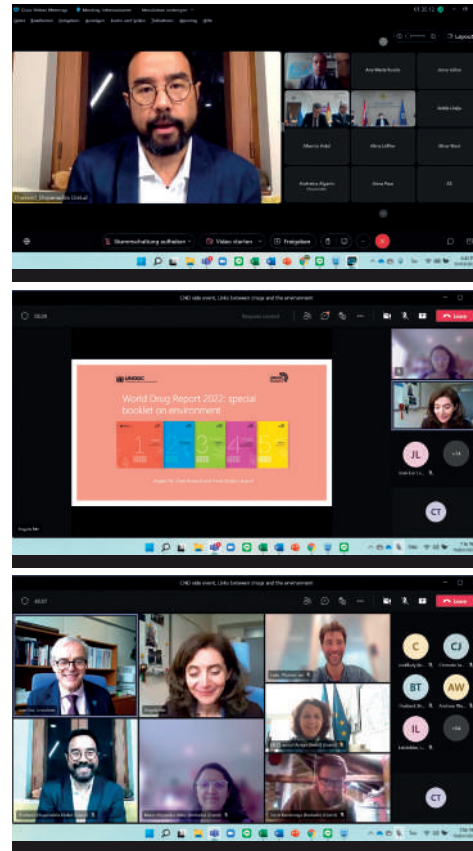
ความร่วมมือด้านการพัฒนาทางเลือกไทย - โคลอมเบีย

สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศของไทย (Thailand International Cooperation Agency: TICA) ขอให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดฝึกอบรมประเด็นการพัฒนาทางเลือกเพื่อการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนผ่านระบบออนไลน์ให้แก่เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานจัดการดินแดนแห่งโคลอมเบีย (Colombian Agency for Renewal of the Territory - ART) ซึ่งรับผิดชอบการวางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาทางเลือกในโคลอมเบียจำนวน 26 คน เมื่อวันที่ 10-12 พฤษภาคม 2565 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ออกแบบห้องเรียนให้มีพื้นที่แบ่งปันความรู้จากประสบการณ์จริง พร้อมหารือถึงบริบทของการพัฒนาทางเลือกในโคลอมเบีย อีกทั้งยังได้แลกเปลี่ยนแนวทางการทำงานด้านการพัฒนากับผู้ปฏิบัติงานชาวไทย

การหารือเตรียมการประชุมคณะกรรมการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ (The 66th Session of the Commission on Narcotic Drugs: CND) ครั้งที่ 66

เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2565 ผู้แทนมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เข้าร่วมการหารือเชิงประเด็นเพื่อเตรียมการประชุม CND ครั้งที่ 66 (Thematic Discussion) ในหัวข้อ “การตอบโต้ประเด็นที่ขัดหลัสนธิสัญญาเสพติด และการกระทำที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินนโยบายยาเสพติดให้บรรลุเป้าหมายบนพื้นฐานของความรับผิดชอบร่วม” ตามคำเชิญของ UNODC ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้แสดงตัวอย่างจากประเทศไทย โดยยกกรณีศึกษาโครงการพัฒนาออยตุงฯ และโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งยึดคนเป็นศูนย์กลางในการทำงานพัฒนา เพื่อแก้ปัญหาเสพติดอย่างเป็นองค์รวม การประชุมหารือเชิงประเด็นนี้จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเตรียมการก่อนการประชุม CND ที่จะจัดขึ้นในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

เดินหน้าความร่วมมือกับองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมนี

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมนี (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit : GIZ GmbH) ร่วมเป็นหุ้นส่วนในโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติดและการพัฒนา (Global Partnership on Drug Policies and Development: GPDPD) เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการดำเนินนโยบายการพัฒนาทางเลือกแก่ประเทศที่มีปัญหาปลูกพืชเสพติด ความร่วมมือในระยะที่ 1 ตั้งแต่ปี 2559 และขยายระยะเวลาความร่วมมือในระยะที่ 2 ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2563 - เดือนพฤษภาคม 2565 อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้การเดินทางระหว่างประเทศมีข้อจำกัด จึงปรับกิจกรรมการศึกษาดูงานด้านการพัฒนาทางเลือก และการให้คำปรึกษาในพื้นที่แก่ประเทศที่ต้องการดำเนินโครงการพัฒนาทางเลือก เป็นรูปแบบออนไลน์แทน โดยเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2565 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ให้คำปรึกษาผ่านระบบออนไลน์แก่ข้าราชการของประเทศโคลอมเบีย 12 คน ในประเด็นการดำเนินโครงการพัฒนาทางเลือกที่คำนึงถึงการรักษาสังแวดล้อม และการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์จากโครงการพัฒนาทางเลือก และเมื่อวันที่ 26-28 เมษายน 2565 ได้จัดหลักสูตรออนไลน์เชิงลึกสำหรับข้าราชการและชุมชนที่ทำงานในพื้นที่จริงของโคลอมเบีย 17 คน

รายงานพิเศษ

การปล่อยก๊าซเรือนกระจก

เป้าหมายและตัวชี้วัดการลดก๊าซเรือนกระจกที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการ เพื่อลดภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เก็บข้อมูลปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือ Carbon Footprint of Organization (CFO) จากการดำเนินงานขององค์กร ทั้งกระบวนการการทำงานของพนักงานและการผลิตสินค้า เช่น การใช้ไฟฟ้า การใช้เชื้อเพลิง ในการผลิต และการเดินทาง เพื่อประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม โดยชี้วัดจากปริมาณการปล่อยและการดูดกลับก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas Emissions and Removals) ในหน่วยของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า โดยพร้อมเปิดเผยข้อมูล การปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กรอย่างตรงไปตรงมา เพื่อแสดงให้เห็นว่าการทำงานของเราส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไร และเรามุ่งมั่นที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ในปี 2565 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งสิ้น 9,272 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

ตารางแสดงการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในช่วงปี 2565 (tCO2e)

สถานที่	ขอบเขต 1 การเผาไหม้เชื้อเพลิง	ขอบเขต 2 การใช้ไฟฟ้า	ขอบเขต 3 แหล่งอื่นๆ เช่นการใช้ วัตถุดิบ และบริการ	การปล่อย GHG โดยตรง (ทำรายงานแยก)	ปริมาณการปล่อยก๊าซ เรือนกระจกรวม ขอบเขต 1-3
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สำนักงานกรุงเทพ	140.40	235.69			376.09
โครงการพัฒนาผดุงดูง	1,870.51	741.16		11.63	835.14
โครงการขยายผลจังหวัดน่าน	18.93	6.92			25.84
โครงการร้อยใจรักษ์	307.35	114.76			422.11
ศูนย์ผลิตและจำหน่ายยางมือ	1,541.90	313.03	3,693.48	93.46	5,548.42
อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง	15.04	19.79			34.83
ร้านค้ายูทูจฟู้ดส์ดีล และร้านกาแฟผดุงดูง	1.35	135.30			136.65
โครงการพัฒนาอ่าว	7.46	108.65			116.11
รวม	3,902.94	1,675.30	3,693.48	105.10	9,271.72

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังมีการชดเชยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้น โดยการสนับสนุนคาร์บอนเครดิตจากองค์กรที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และจัดกิจกรรมที่มีการปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์ (Carbon Neutral Event) ในงานเสวนาแห่งผดุงดูง

*หมายเหตุ: ตัวเลขดังกล่าวมาจากการคำนวณตามระเบียบวิธีการขององค์การบริหารก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) และอยู่ระหว่างขอรับรอง

การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายในองค์กร

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มุ่งมั่นสู่การเป็นองค์กรที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด และดำเนินงานด้วยหลักการ “ใช้น้อย” คือ ลดการใช้พลังงานจากฟอสซิล ซึ่งเป็นพลังงานประเภทที่ใช้แล้วหมดไป ไม่สามารถหาพลังงานอื่นมาทดแทนได้ และหลักการ “ปล่อยน้อย” คือ ลดการปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ในปี 2565 ความเข้มของการใช้พลังงาน (Energy Intensity) หรือสัดส่วนของพลังงานที่ใช้ต่อรายได้ ลดลงร้อยละ 36 เมื่อเทียบกับปี 2557 ที่เริ่มเก็บข้อมูล ส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 45 เมื่อเทียบกับปี 2561 ที่เริ่มเก็บข้อมูล

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังให้ความสำคัญกับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอบรมคัดแยกขยะสำหรับพนักงานทุกคน ซึ่งช่วยให้พนักงานทุกระดับขององค์กรมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติลดขยะสู่บ่อฝังกลบ และรณรงค์ให้พนักงานปรับใช้หลัก 5 ส. ได้แก่ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย เพื่อสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ช่วยลดการใช้พลังงานจากฟอสซิล รวมถึงการผลิตสื่อวิดีโอที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเผยแพร่ให้ความรู้ภายในองค์กร

ชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กร โดยเข้าร่วม “โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย” (Thailand Voluntary Emission Reduction Programme: T-VER)

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้เข้าร่วมโครงการ T-VER ขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) พร้อมตั้งเป้าเป็นองค์กรที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์ในอนาคต โดยนำคาร์บอนเครดิตที่จะได้จากผืนป่าในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดูฯ และโครงการพัฒนาอื่น ๆ ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มาชดเชยปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่องค์กรปล่อยทั้งหมด

หน่วยงานรับรองก๊าซเรือนกระจก ภายใต้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้จัดตั้งหน่วยงานรับรองก๊าซเรือนกระจกที่ผ่านการรับรองความสามารถระบบงานหน่วยรับรอง (Certification Body: CB) ตามมาตรฐานเลขที่ ISO 14065 : 2018 จากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม โดยหน่วยงานรับรองก๊าซเรือนกระจกฯ พร้อมให้บริการตรวจสอบความใช้ได้ (Validation) และทวนสอบ (Verification) โครงการ T-VER ในระดับโครงการของผู้ประกอบการ โดยบุคลากรเชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขา เช่น การอนุรักษ์พลังงาน การใช้พลังงานทดแทน การบำบัดน้ำเสีย การจัดการขยะ การเกษตร และป่าไม้

นอกจากนี้ หน่วยงานรับรองก๊าซเรือนกระจกฯ ยังให้ความรู้และคำปรึกษาด้านการประเมินการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจก รวมถึงการจัดทำรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กร เพื่อให้องค์กรที่ขอรับบริการสามารถคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากตัวชี้วัดได้อย่างเป็นระบบ นำไปสู่การแก้ไขและการพัฒนาได้อย่างตรงจุด ช่วยทำให้ภาวะความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) เกิดขึ้นได้จริง

งบแสดงฐานะการเงิน

งบแสดงฐานะการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่
30 กันยายน

2565

2564

(บาท)

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	39,607,550	61,853,046
เงินลงทุนชั่วคราว	1,547,032	1,540,868
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ระยะสั้น	1,171,124,766	1,176,876,965
ลูกหนี้การค้า	57,692,153	51,214,160
ลูกหนี้อื่น	1,631,619	67,114,718
สินค้าคงเหลือ	207,272,380	239,146,433
ดอกเบี้ยค้างรับ	4,486,186	5,672,942
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	20,495,845	13,353,105
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	1,503,857,531	1,616,772,237

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

เงินลงทุนในบริษัทย่อย	16,532,000	16,532,000
ที่ดินอาคารและอุปกรณ์	247,076,885	251,455,719
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	4,645,755	7,250,936
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	12,035,721	11,809,149
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	280,290,361	287,047,804

รวมสินทรัพย์

1,784,147,892

1,903,820,041

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่
30 กันยายน

2565

2564

(บาท)

หนี้สินและทุนสะสม

หนี้สินหมุนเวียน

เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น

28,064,932

49,484,348

รายได้รับล่วงหน้า

4,192,311

3,211,479

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

22,814,196

14,089,442

หนี้สินหมุนเวียนอื่น

3,872,424

7,077,307

รวมหนี้สินหมุนเวียน

58,943,863

73,862,576

รวมหนี้สินทั้งสิ้น

58,943,863

73,862,576

เงินสนับสนุนโครงการพิเศษ

139,764,317

135,519,546

ทุนสะสม

ทุนสะสม

1,400,136,121

1,509,134,328

ทุนสำรองเงินทุนสนับสนุนโครงการ

185,303,591

185,303,591

รวมทุนสะสม

1,585,439,712

1,694,437,919

รวมหนี้สินและทุนสะสม

1,784,147,892

1,903,820,041

งบแสดงฐานะการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่
30 กันยายน

2565 2564

(บาท)

งบรายได้และค่าใช้จ่าย

รายได้

รายได้จากการขายและการให้บริการ	386,991,654	325,474,345
เงินอุดหนุน	349,988,219	338,195,205
รายได้จากการลงทุน	22,881,425	26,996,936
เงินขดเคยจากประกันภัย	-	715,019
กำไรจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน	-	75,986,390
รายได้อื่น	25,485,756	20,078,104
รวมรายได้	785,347,054	787,445,999

ค่าใช้จ่าย

ต้นทุนขายและต้นทุนการให้บริการ	213,138,155	185,011,280
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริการ	164,576,799	144,294,803
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	488,850,461	534,355,693
ขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน	27,779,846	-
รวมค่าใช้จ่าย	894,345,261	863,661,776

ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้

(108,998,207) (76,215,777)

50 เติเน้าวู้ปลูกปลูกทน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

รายงานประจำปี 2565

รายงานประจำปี 2565 ฉบับนี้ครอบคลุมผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ
ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2564 - 30 กันยายน 2565

ISBN 978-616-7681-75-7

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
พิมพ์ครั้งที่ 1: มิถุนายน 2566 จำนวน 120 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2566 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

จัดทำโดย: มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
1875/1 ถนนพระราม 4 แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์: 0-2252-7114
www.maefahluang.org

พิมพ์ที่: บริษัท พรินเทอรี่ จำกัด
999 อาคารศูนย์การเรียนรู้ ชั้น 2 มหาวิทยาลัยมหิดล หมู่ 5 ถนนพุทธมณฑลสาย 4
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
โทรศัพท์: 0-2441-0445
printery.pp@gmail.com

รายงานฉบับนี้พิมพ์ด้วยกระดาษรีไซเคิล 100% และใช้หมึกธรรมชาติผลิตจากถั่วเหลือง (Soy Ink)

50

เดิเน็ด ๕๐ ปี ปุณณ

มุลนัธเฒ่าฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์

